Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ● 24 май 1969 йил, шанба ● № 120 (14.283). ● Баҳоси 2 тийин.

ҚЎРИҚ ЖАМОЛИНИ ОЧАЁТГАНЛАР

Чўлни бўстон қиламиз

«Голодностепстрой» территориал бошқармасининг бошлиғи Жўра Хоназаров билан суҳбат

Мирзачўлда юксак даражада ривожланган социалистик ишлаб чиқаришни ташкил этиш ва коммунистик турмуш маданиятини вужудга келтириш ҳамиша партия ва ҳукуматимизнинг диққат марказида бўлиб қолди. Мирзачўл ерларини ўзлаштириш ва уни коммунизмга хизмат қилдириш учун курашда «Голодностепстрой» территориал бошқармасининг коллективи жуда катта ишлар қилмоқда. Шу муносабат билан «Совет Ўзбекистони» мухбири Ж. Холқосимов шу бошқарма бошлиғи ўртоқ Ж. Хоназаровга бир қатор саволлар берди. Қуйида бошқарма бошлиғининг жавоблари билан танишасиз.

— Мирзачўлни ўзлаштириш тарихидан икки оғиз сўзлаб бера олмайсизми!

—Ёш Советлар республикаси қийин кунларни бошидан кечираётган дамларда Владимир Ильич Ленин Мирзачўлнинг қўриқ ерларини ўзлаштириш ҳақида ғамхўрлик қилган эди. Улуғ доҳийнинг муборак имзоси чекилган 1918 йил 17 майдаги тарихий Декрет Мирзачўл ерларини комплекс равишда ўзлаштириш учун кураш саҳифасига дебоча бўлиб кирди. Декретда Туркистонда суғориш ишларини яхшилаш ишларига 50 миллион сўм ажратиш ҳақида гап боради. Бундан мақсад мамлакат тўқимачилик саноатини энг муҳим хом ашё бўлган пахта билан муттасил таъминлаб туриш масаласини ҳал этишдан иборат эди. Бунинг учун Мирзачўлда 500 минг десятина ерни деҳқончилик қилинадиган майдонга айлантириш лозим эди.

Ленинча декретни амалга ошириш учун йирик мутахассисларни бирлаштирган алоҳида бошқарма ташкил қилинди. Янги бошқарма Мирзачўл ерларида ирригация ишларини олиб бориши лозим эди. Мамлакатнинг турли институтлари, лабораториялари ва корхоналаридан мутахассислар, ускуналар, асбоблар — зарур жиҳозлар, озиқ-овқат маҳсулотлари, кийим-кечак ва бошқа нарсалар кетма-кет юборилиб турди. Мирзачўлнинг неча-неча асрлар давомида фойдаланилмаётган бўз ва қўриқ ерларини ўзлаштириш Советлар мамлакатининг биринчи галдаги вазифалари даражасига кўтарилди. Мирзачўлга юбориладиган эшелонларнинг ҳаракатини Владимир Ильич Лениннинг ўзи шахсан кузатиб турди.

Дуч келган қийинчиликларни енгиб, Мирзачўл ерларини жадаллик билан ўзлаштириш ҳаракати бошланиб кетди. 1956 йилга келиб Мирзачўлда 200 минг гектардан ортиқ бўз-қўриқ ерлар ўзлаштирилди. Бу ерларда 8 маъмурий район, 100 дан ортиқ колхоз, 8 МТС ва бир қатор совхозлар ташкил қилинди.

Мирзачўлда 500 минг десятина ерни ўзлаштиришдан иборат катта ишни яна ҳам кенгроқ йўлга қўйиш, ирригация ва қурилиш ишларини комплекс равишда амалга ошириш лозим бўлиб қолди. 1956 йили КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети Ўзбекистон ССР ва Қозоғистон ССРнинг Мирзачўл зонасидаги ерларни ўзлаштиришга қаратилган янги қарор қабул қилдилар. Бу қарорни амалга ошириш учун курашда бутун мамлакат иштирок этмоқда. Ўзбекистоннинг жуда кўп районларидан чўлқувар йигит-қизлар, тажрибали деҳқонлар ва механизаторлар енг шимариб келишди.

— Мирзачўл ерларини ўзлаштиришга Сизнинг бошқармангиз коллективи қандай ҳисса қўшяпти!

— Бизнинг коллективимиз асосан Мирзачўлда янги ерлар очиш, совхоз қурилишларини олиб бориш, бино ва иншоотлар қуриш билан шуғулланади. Шунинг учун бўлса керак, бизнинг коллективимизни кейинги вақтларда ер жамолини очувчилар деб мақташадиган бўлиб қолди. Дарҳақиқат шип-шийдам ерда янги бино тиклайдиган, посёлка, совхозлар қурилишини олиб борадиган ирригатор ва қурувчиларимиз меҳнати мақташга лойиқ. Бир умр фойдаланилмай ётган бўз-қўриқ ерлар деҳқончилик қилинадиган майдонларга айлантирилмоқда. Бунинг учун бизнинг территориал бошқармамиз коллективи ғайрат-шижоат кўрсатиб ишлаётганлиги сизга маълум.

Ирригатор ва бинокорларимизнинг ғайрати натижаларини баъзи бир мисоллар ёрдамида ёрқинроқ тасаввур қилиш мумкин. Мирзачўл ерларини комплекс ўзлаштиришга киришилганлиги яхши натижалар бермоқда. Мирзачўлдаги илгари барпо этилган биринчи канал ёрдамида 200 минг гектар ер ўзлаштирилган бўлса, кейинги 12 йилнинг ўзида қарийб 160 минг гектар ер деҳқончилик учун тайёрлаб берилди. Шунинг ўзидан кўриниб турибдики, агар илгари суғориладиган ерлар йил сайин ўртача 3300 гектардан кўпайиб борган бўлса, энди бу рақам 13300 гектарга тўғри келмоқда. Бу илгариги суръатдан ҳар йили неча баравар тезлигини таққослаб ўтиришни тақозо этмаса керак.

Мирзачўл ерларини тезлик билан ўзлаштириш мақсадида мустаҳкам моддий-техника базаси вужудга келтирилди. Йиғма темир-бетон, циликальцит, ганч буюмлар, зовурларга ётқизиладиган қувурлар ва бошқа хил зарур материаллар ишлаб чиқарадиган корхоналар вужудга келтирилди. Шу тариқа кейинги 12 йилда Мирзачўл ерларида 850 минг квадрат метр уй-жой биноси қуриб фойдаланишга топширилди. 1177 километр узунликда тош йўллар барпо қилинди. 2430 километр масофани ташкил этган бетон нов тармоқлари суғориш ишларини яхшилашда муҳим роль ўйнамоқда. Қанчадан-қанча водопровод тармоқлари, ёпиқ зовурлар, коллекторлар, электр узатиш линиялари ташкил топдики, бу, Мирзачўлнинг бугунги жамолини жуда ҳам очиб юборди.

Янгиер — Мирзачўлда ташкил топган кўркам шаҳар. Бундай шаҳарлар тағин ҳам кўпаяди. Мирзачўл ерларида шаҳар билан баслашадиган совхоз марказлари вужудга келтирилди. Кейинги йилларда Мирзачўлнинг янги суғорила бошлаган майдонларидан 660 минг тоннага яқин пахта ундириб олинди. Ҳозир ҳар йили 110-120 минг тоннадан «оқ олтин» етиштирилиб турибди.

Янги ерларни ўзлаштириш соҳасидаги хизматлари учун «Голодностепстрой» 1966 йили Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан мукофотланди. Бу юксак мукофот бўз-қўриқ ерларни ўзлаштирувчилар ва қурувчиларни янги меҳнат зафарларига руҳлантириб юборди. Саноат ва граждан қурилиши объектларини барпо этувчи «Иржарсовхозстрой», «Янгиерводстрой», «Мирзачульсовхозстрой», «Дренажстрой» трестлари, 25-механизациялашган кўчма колонна коллективлари ишлаб чиқаришда энг юқори кўрсаткичларга эришмоқда. Кейинги бир йилда СССР Министрлар Совети ва ВЦСПСнинг кўчма Қизил байроғини уч марта қўлга киритдик. Бу йилги ишларимиз ҳам чакки эмас. Унлаб бригадалар, ишлаб чиқариш участкалари беш ойлик планни муддатидан илгари бажардилар.

— «Голодностепстрой» бошқармаси коллективининг беш йиллик марраларини эгаллашдаги янги режалари қандай!

— Мирзачўлни асрий уйқусидан уйғотган ажойиб Декретга имзо чеккан В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб зафарлар билан нишонлаш мусобақасида бизнинг коллективимиз пешқадамликни қўлдан бермаслик учун курашмоқда. Беш йилликнинг тўртинчи йилида камида 12 минг гектар янги ер ўзлаштирилади. Мирзачўл ерларида ташкил топган деҳқончилик хўжаликлари Ватанга шу йилнинг ўзида 150 минг тонна «оқ олтин» етказиб бериш имкониятига эга. Келгуси йилларда йил сайин 170 минг тонна пахта етиштирилади, 1971—1975 йилларда 106 минг гектар янги ер ўзлаштирилиб, деҳқончилик қилиш учун тайёрлаб берилади. Шу йиллар давомида 730 минг квадрат метр уй-жойда ҳовли тўйлари ўтказилади. Бино-иншоотлар қуриш ва янги ерлар ўзлаштириш учун 813 миллион сўм ўзлаштирилади. Бу эса ҳар йили камида 170-200 минг тоннадан Мирзачўл пахтаси етиштиришга ёрдам беради.

Кенг майдонлар, кўркам посёлкалар, чароғон қишлоқлар, лиммиллаб оқаётган каналлар, машина-механизмларининг ҳайқириғи, лентадек чўзилиб кетган теп-текис асфальт йўллар — ана шуларнинг ҳаммаси Мирзачўлнинг бугунги манзарасини кўз-кўз қилиб турибди. Унинг истиқболи яна ҳам порлоқ. Янги ер жамолини очувчилар шунга кафолат беришмоқда.

СОВЕТ ИТТИФОҚИ НАШРИЁТЛАРИ, ПОЛИГРАФИЯ САНОАТИ ВА КИТОБ САВДОСИ ХОДИМЛАРИГА

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети нашриётлар, полиграфия корхоналари ва китоб савдоси ходимларини Совет китоб нашриёти иши тарихидаги шонли сана — ягона давлат нашриёти тузилган куннинг 50 йиллиги билан табриклайдилар.

Совет китоб нашриёти ишининг ривожланиши социалистик революциянинг буюк ғалабаларидан биридир. Социалистик давлатда бутун матбуот каби китоб нашр этиш иши ҳам тарихда биринчи марта меҳнаткашлар қўлида бўлиб, уларнинг манфаатларини ифода этмоқда, ишчилар синфининг тарихий вазифасини амалга оширишга — коммунизм қурилишига хизмат қилмоқда.

Совет ҳокимияти ўрнатилганидан буён ўтган 50 йил ичида мамлакатда нашриётларнинг тажрибали ходимлари, малакали полиграфчилар, китоб тарқатувчилардан иборат жуда кўп кадрлар ўсиб етишди. Ҳозирги вақтда социалистик маданиятнинг ана шу муҳим соҳасида ярим миллионга яқин киши хизмат қилмоқда. Китоб ҳар бир хонадонда, ҳар бир совет оиласида бор. Китоб совет кишиларининг ҳаётида, уларнинг ғоявий ва маданий тараққиётида, марксизм-ленинизм ўлмас ғояларини эгаллашда, илғор маданият ва фан чўққиларидан баҳраманд бўлишда, меҳнаткашларни интернационализм руҳида тарбиялашда муҳим роль ўйнамоқда.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети қатъий ишонч билдириб айтадиларки, совет нашриётлари, полиграфия саноати ва китоб савдоси ходимларининг кўп сонли отряди халқ ва партия олдидаги юксак бурчларини бундан буён ҳам шараф билан бажарадилар, мамлакатимизда коммунизм қурилишига муносиб ҳиссаларини қўшадилар.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ

СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ.

ШОЛИ ЭКИШ КУНДАЛИГИ

Республика областларида шоли экишнинг бориши тўғрисида 1969 йил 23 майга бўлган

МАЪЛУМОТ

(гектар ҳисобида)

Биринчи стун — областлар, иккинчи стун — шоли экиш плани, учинчи стун — экилган майдон, тўртинчи стун — планнинг бажарилиш процентн.

Хоразм	6490	5194	80,0
ҚҚАССР	16805	13389	79,7
Самарқанд	1899	1271	66,9
Андижон	4729	2045	43,2
Тошкент	9700	3920	40,4
Фарғона	2509	817	32,6
Наманган	4342	1142	26,3
Сурхондарё	4552	826	18,1
Бухоро	1000	175	17,5
Сирдарё	5920	680	11,5
Республика бўйича:	57946	29459	50,8

МИРЗАЧЎЛ МАРДЛАРИ

ЎЗБЕКИСТОН қўриғи — Сирдарё областида янгидан ўзлаштирилган ерларда яна бир пахтачилик хўжалиги — Ленин номли 11-совхоз барпо этилди. Бу хўжаликка андижонлик машҳур механизатор, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Мамажон Дадажонов раҳбарлик қиляпти. Совхозда ҳозир 800 дан ортиқ киши ишляпти. Улар Самарқанд, Андижон, Фарғона ва республикамизнинг бошқа областларидан келган чўлқуварлардир. Улар 4000 гектар майдонга чигит, қарийб 800 гектар майдонга дон ва беда экишди. Совхоз пахтакорлари бу йил қўриқ ерларда 6000 тонна «оқ олтин» етиштириш ва давлатга сотиш мажбуриятини олишди. Ҳозир хўжалик механизаторлари ғўзани парвариш қилишга киришдилар. Суратларда: қўриқ ердаги совхозга Самарқанд областининг тоғли районидан келган механизатор Икром Усмонов. У 70 гектар ўрнига 250 гектар майдонга сифатли қилиб чигит экди. Ҳозир эса ғўза парваришида актив қатнашяпти (юқорида). Комсомол аъзоси, механизатор Унгар Ҳамидов Совет Армияси сафида хизматни ўтаб бўлгач, ҳозир совхозда бўлимга бошқарувчилик қилаётган амакиси Ҳошим Мустафоев билан бирга қўриқдаги совхозга келди (ўртада). Совхоз ғўзалари самолёт ёрдамида минерал ўғитлар билан озиқлантириляпти (пастда).

В. Лейзерович фотолари (ЎзТАГ фотохроникаси).

АФРИКА ХАЛҚЛАРИГА САЛОМ

Шаҳар жамоатчилиги вакилларининг 23 майда Тошкентда ўтказилган йиғилиши Африка озодлик кунига бағишланди. Йиғилишни тинчликни ҳимоя қилиш республика комитетининг раиси М. А. Зоидов очди.

Йиғилишда Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Р. Сахибоев доклад қилди.

Йиғилишда Тошкентда ўқиб турган африкалик ёшлар ҳозир бўлди. Ганадан келган аспирант, «Планетанинг ёшлиги» интернационал клубининг президенти Ричард Самуэль Амону ана шу студентлар номидан шунингдек Африка қитъасининг миллион-миллион аҳолиси номидан гапириб, уйғониб келаётган Африка халқларига ўзларининг яхши ҳисларини изҳор қилаётган совет дўстларга ташаккур айтди.

Йиғилиш қатнашчилари Африка халқларининг миллий озодлик ҳаракатига, янги турмуш қуриш йўлида қилаётган ишларига муваффақиятлар тиладилар.

(ЎзТАГ).

СВЕРДЛОВЛИКЛАР РАПОРТИ

БУХОРО. («Совет Ўзбекистони» мухбири). Свердлов райони чорвадорлари давлатга тухум, қоракўл тери топшириш йиллик планларини муваффақиятли бажардилар.

Район хўжаликлари давлатга яна 500 минг дона тухум, кўп миқдорда қоракўл тери етказиб бериш мажбуриятини олиб, маҳсулот сотишни қизғин давом эттирмоқдалар.

Д. С. Полянскийнинг Ўзбекистон ССРда бўлиши

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари ўртоқ Д. С. Полянский 20 майдан 23 майгача Ўзбекистон ССРда бўлди. Ўртоқ Д. С. Полянский Ш. Р. Рашидов ва Р. Қ. Қурбонов ўртоқлар билан биргаликда Тошкент, Андижон, Наманган, Фарғона ва Қашқадарё областларининг районларига борди, пахта ва бошқа экинларнинг аҳволи ҳамда дала ишларининг қандай бораётганлиги билан танишди, область ва районларнинг, колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари билан, колхозчилар ва совхоз ходимлари билан суҳбат қилди.

Ўртоқ Д. С. Полянский қишлоқ меҳнаткашларининг турмуш шароити, янги уйларнинг қурилиши ва посёлкаларнинг обод қилиниши билан, савдо-сотиқ ва аҳолига маданий-маиший хизматнинг уюштирилиши билан ҳам қизиқди. У, Қарши даштидаги ерлардан фойдаланиш масалаларига катта эътибор берди.

Ўртоқ Д. С. Полянский Тошкентда зилзиладан кейин авж олдириб юборилган янги қурилиш билан, пойтахтда олиб бориладиган қурилиш ишларининг бундан кейинги программаси билан танишди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида партия, совет ва хўжалик активининг республика қишлоқ хўжалигини ривожлантириш масалаларига бағишланган кенгаши бўлди. Кенгаш ишида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, республика Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советининг раҳбар ходимлари, министрлар, область партия комитетларининг секретарлари ва меҳнаткашлар депутатлари область Советлари ижроия комитетларининг раислари қатнашди. Д. С. Полянский кенгашда нутқ сўзлади. У, Ўзбекистон районлари бўйлаб қилган сафаридан олган таассуроти ҳақида гапирди, бутун Совет Иттифоқидаги хўжалик ва маданий қурилишнинг баъзи масалаларига тўхталиб ўтди, Ўзбекистон ССР қишлоқ хўжалигида ҳал этилиши лозим бўлган бир қанча амалий вазифаларни ўртага қўйди.

Д. С. Полянский пахта республика қишлоқ хўжалигининг асосий, етакчи экини эканлигини таъкидлаб, айни вақтда шоли, буғдой ва дон учун ишлатиладиган маккажўхори етиштиришни анча кўпайтириш зарурлигига кенгаш қатнашчиларининг эътиборини жалб этди, чорвачиликни ривожлантириш, гўшт, сут етиштиришни кўпайтириш, ем-хашак базасини кенгайтириш ва мустаҳкамлаш, мавжуд ерларнинг ҳаммасидан яхшироқ фойдаланиш жуда муҳим эканлигини уқтириб ўтди. Республикада, деди у, ана шу маҳсулотларни ва қишлоқ хўжалигининг бошқа маҳсулотларини етиштиришни тесин суратда кўпайтириш учун ҳамма имкониятлар бор.

Д. С. Полянский 23 майда Тошкентдан жўнаб кетди. (ЎзТАГ).

КОММУНИСТИК ВА ИШЧИ ПАРТИЯЛАР ВАКИЛЛАРИНИНГ МОСКВАГА КЕЛИШИ

Коммунистик ва ишчи партиялар халқаро кенгашига тайёргарлик кўрувчи комиссия ишида қатнашиш учун қуйидаги коммунистик ва ишчи партияларнинг вакиллари Москвага келдилар: Жазоир Социалистик авангард партияси, Аргентина Коммунистик партияси, Бельгия Коммунистик партияси, Болгария Коммунистик партияси, Бразилия Коммунистик партияси, Венгрия Социалистик ишчи партияси, Гаити коммунистлари Бирлашган партияси, Гайана Халқ прогрессив партияси, Гваделупа Коммунистик партияси, Гватемала Меҳнат партияси, Германия Коммунистик партияси, Ғарбий Берлин Бирлашган социалистик партияси, Греция Коммунистик партияси, Дания Коммунистик партияси, Исроил Коммунистик партияси, Иордания Коммунистик партияси, Ироқ Коммунистик партияси, Испания Коммунистик партияси, Италия Коммунистик партияси, Канада Коммунистик партияси, КНПР Меҳнаткаш халқ прогрессив партияси, Колумбия Коммунистик партияси, Коста-Рика Халқ авангарди партияси, Ливан Коммунистик партияси, Люксембург Коммунистик партияси, Мексика Коммунистик партияси, Монголия Халқ Революцион партияси, Никарагуа Социалистик партияси, Парагвай Коммунистик партияси, Перу Коммунистик партияси, Польша Бирлашган Ишчи партияси, Португалия Коммунистик партияси, Пуэрто-Рика Коммунистик партияси, Сальвадор Коммунистик партияси, Сурия Коммунистик партияси, АҚШ Коммунистик партияси, Судан Коммунистик партияси, Уругвай Коммунистик партияси, Франция Коммунистик партияси, Чехословакия Коммунистик партияси, Чили Коммунистик партияси, Швейцария Меҳнат партияси, Эквадор Коммунистик партияси. (ТАСС).

Н. В. Подгорнийнинг Монголия Халқ Республикасида бўлиши

УЛАН-БАТОР, 22 май. (ТАСС). Монголия — Совет дўстлиги жамияти активистлари бугун тушдан кейин СССР Олий Совети Президиуми Раиси Н. В. Подгорний қароргоҳига келдилар.

Монголия — Совет дўстлиги жамияти Марказий Кенгаши Президиуми Раисининг ўринбосари Ц. Пунцагноров Н. В. Подгорнийни мамлакатда энг оммавий жамоат ташкилотларидан бири бўлган Монголия — Совет дўстлиги жамиятининг кўп қиррали фаолияти билан таништирди ва Совет Иттифоқидан келган олий меҳмонга В. И. Лениннинг Д. Сухэ-Батор билан учрашганлигини тасвирловчи аппликацияни тақдим қилди.

Н. В. Подгорний жамият раҳбарларига ва активистларга мурожаат қилиб сўзлаган нутқида Совет Иттифоқи билан Монголия Халқ Республикаси ўртасидаги, совет ва монгол халқлари ўртасидаги дўстлик абадий ва бузилмас эканлигини айтди.

Н. В. Подгорний Монголия — Совет дўстлиги жамиятининг монгол халқини Совет Иттифоқининг ҳаёти ва фаолияти билан таништириш йўлида катта иш қилаётганлигини уқтириб ўтди.

Н. В. Подгорний Монголия — Халқ Революцион партияси Марказий Комитети биринчи секретари, Монголия Халқ Республикаси Министрлар Совети Раиси Ю. Цеденбал, МХРП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, МХР Министрлар Советининг биринчи ўринбосари С. Лувсан ҳамда МХРнинг бошқа давлат ва партия раҳбарлари ҳамроҳлигида МХР пойтахти Улан-Баторни томоша қилдилар.

ПАРТИЯ ТУРМУШИ

ЎРИНБОСАРЛАР— ФАХРИМИЗ

ШАҲАР ПАРТКОМИ ВА ХАЛҚ МАОРИФИ

Келажак авлодни тарбиялаш, уларнинг чуқур билимли, юксак маданиятли ижодкор кишилар бўлиб вояга етишларига эришиш—партия ташкилотлари олдида турган муҳим вазифалардан биридир. Ёшларнинг коммунизм ишига садоқатли, халқ хизматига доим тайёр, баркамол янги одамлар сафидан ўрин олишларида халқ маорифи ходимларининг роли беқиёсдир. Тошкент шаҳар партия комитети ўз фаолиятида халқ маорифи ишини такомиллаштиришга кенг эътибор бермоқда.

Шаҳар ва район партия комитетлари бюроларида халқ маорифи органлари фаолиятини яхшилаш масалалари бир неча марта муҳокама қилинди. Ўқитувчилар ва мактаб раҳбарлари составини яхшилашга, мактаб партия ташкилотини янада мустаҳкамлаш ва уларнинг мактаб ҳаётига таъсирини кучайтириш масалаларига алоҳида эътибор берилди.

Бу соҳада партия ташкилотлари олиб бораётган ишлар яхши самара бермоқда. Бу ўқув йилида шаҳардаги ҳамма типдаги мактабларда 11518 ўқитувчи ишламоқда, улардан 8500 киши олий маълумотли яъни ўқитувчиларнинг асосий кўпчилиги малакали мутахассислардир.

Ўқитувчи ҳаётдан орқада қолмаслик, ўқитув-тарбия ишларини мунтазам такомиллаштириб бориш учун ўзи ҳам доимо ўқиши, ўрганиши керак. Атоқли рус педагоги Ушинский «Ўқитувчи ўзи ўқишни тарк этгунча яшайди. Ўқимай қўйса унда ўқитувчилик қолмайди» деган эди.

Ўқитувчи — биринчи навбатда ёш авлод дунёқарашини шакллантирувчи тарбиячи, идеология ишларини олиб боришда партиянинг ёрдамчисидир. Бинобарин, ўқитувчи ҳар томонлама билимдон ва сезгир бўлмоғи лозим. Педагог кадрлар малакасини ошириш учун нималар қилинмоқда? Шаҳар партия комитети бюросининг қарорига мувофиқ педагог кадрлар малакасини ошириш ва қайта тайёрлаш усули ва мазмуни ўзгартирилди. Шаҳар ўқитувчилар малакасини ошириш институтида бир йиллик курслардан ташқари ўқитувчиларни қайта тайёрлаш курслари ва семинарлари ҳам ишлаб турибди. 1968 йилда бу курсларни 4151 киши битириб чиқди. Тарбиячи-ўқитувчини шакллантиришда Ленин назарий меросини ижодий ўрганиш катта роль ўйнайди. В. И. Лениннинг назарий мероси идеология ишларининг амалий вазифалари билан чамбарчас боғлиқ ҳолда чуқур ўрганилаётган жойларда, мисол учун 146, 103, 152 ва бошқа қатор мактабларда ўқитишнинг ғоявий-назарий даражаси юксак бўлиб, тарбиявий ишларда ҳам яхши самараларга эришилмоқда.

Ажойиб ўқитувчи ва ташкилотчи Т. Ф. Қораев бошчилик қилаётган 175-мактабнинг партия ташкилоти ўз авангардлик ролини муваффақиятли адо этмоқда. Мактаб педагоглар коллективи коммунистлар бошчилигида ўқувчиларнинг бир синфда икки йил қолишини тугатиш, болаларнинг қаровсиз қолиши ва тартиб қоидаларнинг бузилишига чек қўйиш юзасидан мунтазам иш олиб бормоқда. Мактаб коммунистлари илғор тажрибаларни жорий этиш тўғрисида доимо жон куйдирмоқдалар. Бошқа мактабларда ҳам коммунист ўқитувчилар ғайрат билан ишламоқдалар.

Тажрибали ўқитувчиларимиз жуда кўп. Лекин, афсуски, шундай ўқитувчилар ҳам борки, улар ўз билимларини ошириш тўғрисида қайғурмайдилар.

Ҳозирги кунда мактабларда 248190 киши таълим олмоқда. 1968 йилда саккизинчи синфни битирган ўқувчиларнинг 87 проценти ўрта мактабларда, қолганлари ўрта махсус ўқув юртларида ва ишчи-ёшлар мактаби юқори синфида ўқимоқда. Умумий ўрта таълимга ўтиш шу тариқа амалга оширилмоқда.

Бошланғич мактаб билимларнинг заминидир. Эндиликда бошланғич таълим аввалгидек тўрт йил эмас, балки уч йил давом этади. Бу ҳаёт талабидан келиб чиққан янгиликдир. Ҳозирги вақтда 140 синфда асосли тажриба ишлари олиб борилмоқда. Бунда айрим фанлар чуқурроқ ўрганилади, шу билан бирга, факультатив машғулотлар киритилади. Бу машғулотларни олиб борадиган ўқитувчи ҳар томонлама билимдон бўлиши кераклиги ўз-ўзидан маълум. Бироқ, баъзи мактабларда ўқувчиларга чуқур билим берилмаётир. Биз мавжуд камчиликларни тугатиш учун мактабларда контрол иши ўтказилишини ҳамда шунга қараб аниқ чоралар кўрилишини йўлга қўйдик.

Коммунизмнинг моддий-техника базасини вужудга келтириш ҳар бир хўжалик коллективининг эзгу ниятидир. Маълумки ишлаб чиқаришнинг истиқболлари кўп жиҳатдан хўжаликларнинг мактаблар билан алоқасига, муносиб ўринбосарларни тайёрлашга қўшаётган ҳиссаларига боғлиқдир. Бу алоқани мустаҳкамлашда оталиқ формаси муҳим воситадир. Корхона ва муассаса партия ташкилотлари мактабларга оталиқ ёрдамини тўғри уюштиришга етарли эътибор берган жойларда яхши натижаларга эришилмоқда. Қатор корхоналар ўқув кабинетларини жиҳозлашга ёрдам кўрсатмоқдалар, инженер ходимлар ўқувчиларга дарс бермоқдалар, ўз навбатида ёш физик ва химиклар корхона лабораторияларида тажрибалар ўтказиб назарий билимларини мустаҳкамламоқдалар. Завод партия ташкилотлари шаҳар партия комитети ҳамда халқ маорифи бўлимлари кўмагида мактабларда Ленин хоналари ташкил этмоқдалар. Ўқувчиларнинг сиёсий маориф кабинетига айланган бу хоналарда коммунистик меҳнат зарбдорларининг фаолияти, устоз ишчилар ҳаётини акс эттирувчи стендлар ташкил этилмоқда, турли сиёсий адабиётлар қўйилмоқда.

Мактаб ишини такомиллаштириш уларга самарали ёрдам бериш учун оталиқ ташкилотлари раҳбарлари халқ маорифи ишини яхши билишлари керак. Шаҳар партия комитети шуни ҳисобга олиб, район, корхона партия ташкилотлари секретарларининг эътиборини халқ маорифи олдида турган вазифаларни ўрганишга жалб этмоқда. Партия ходимлари, халқ маорифи соҳасини ҳар тарафлама ўрганиб, амалий ёрдам кўрсатишларида, ўқитувчи ва ўқувчиларнинг ғоявий-сиёсий тарбиясини пухта йўлга қўйишда олий ўқув юртлари, илмий-тадқиқот институтлари коллективлари яқиндан ёрдам бермоқдалар.

Шаҳар партия комитети дарсларни пухта уюштириш билан тарих, адабиёт каби фанларнинг ўқувчиларни ғоявий жиҳатдан етук кишилар бўлиб етишишидаги ролини оширишга катта эътибор бермоқда. Ёшларнинг материалистик дунёқарашини шакллантиришда катта аҳамиятга эга бўлган физика, биология, химия каби дарсларнинг пухта ўтказилишига ёрдам кўрсатмоқда.

Мактаб ўқувчига чуқур билим берибгина қолмай, уларнинг ватанпарвар, интернационалист граждандар бўлиб улғайишларига эришиши лозим. Ўқувчиларни совет ватанпарварлиги ва пролетар интернационализми руҳида тарбиялашда буюк В. И. Лениннинг, унинг сафдошлари ва шогирдларининг ҳаёти-фаолиятини, партиянинг илмий коммунизм идеялари, ленинча миллий сиёсатнинг тантанаси учун олиб борган кураши тарихини кенг ўқитиш-ўргатиш алоҳида аҳамиятга эга. Шунингдек, ёшларни коммунистик руҳда тарбиялашда КПСС Марказий Комитетининг ижтимоий фанларни ўқитишни янада яхшилаш тўғрисидаги қарорида таъкидланганидек, тарих, жамиятшунослик каби фанларнинг аҳамияти катта. Шуни ҳисобга олиб, мактаб партия ташкилотлари ва район партия комитетлари ижтимоий фанларни ўқитилиши масаласини бир неча бор муҳокама қилдилар. Шаҳардаги район партия комитетлари бюроси мажлисларида жамиятшунослик дарслари савиясини ошириш тўғрисидаги масала махсус муҳокама қилинди.

Мактабларнинг ўқув моддий базасини мустаҳкамламай туриб, халқ маорифининг ривожланишига эришиш мумкин эмас. Шаҳар ва район партия комитетлари мактабларнинг моддий базасини мустаҳкамлашга доимий ғамхўрлик қилиб келмоқдалар. Фақат кейинги уч йилда 51892 ўқувчига мўлжалланган 56 та мактаб қурилди. Ҳозир шаҳарда 233 кундузги ва 70 кечки мактаб ишлаб турибди. Кечки ишчи-ёшлар мактаблари фаолиятини ҳозирги замон талаблари даражасига кўтариш партия ташкилотлари олдида турган муҳим вазифалардан биридир.

Партия ташкилотининг вазифаси мавжуд катта имкониятлардан фойдаланиб, ўқув-тарбия иши савиясининг сифатини оширишдан иборат. Бу соҳада ҳали қилинадиган ишларимиз кўп. Биз бунда кенг жамоатчиликнинг ёрдамига таянамиз.

Коммунизм кишисини тарбиялашдек муқаддас вазифани шараф билан бажариб келаётган халқ маорифи ходимларига партия раҳбарлигини системали равишда ҳар томонлама пухта уюштириш бундан буён ҳам бизнинг жонажон ишимиз бўлиб қолади.

Р. БОБОЖОНОВА,
Ўзбекистон КП Тошкент шаҳар комитетининг секретари.

Суратда: Чирчиқ электрохимия комбинатининг газ компрессорлари машинисти Иброҳим Эшмуҳамедов. У 1960 йилдан буён шу корхонада баракали меҳнат қилиб келмоқда. Ҳамиша смена топшириқларини ортгириб бажаради. Бутуниттифоқ химиклар кунига муносиб меҳнат совғалари тайёрлаяпти.

Ойхўжа Азаматов Чирчиқ электрохимия комбинатининг ёш ва серғайрат ишчиларидан. Корхонанинг ҳаво парчалаш цехида старший машинист бўлиб ишлайди. Ишлаб чиқариш топшириқларини адо этишда тенгдошларига намуна. Ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда политехника институтининг 4-курсида ўқимоқда. Суратда: старший машинист Ойхўжа Азаматов.

И. Глауберзон фотолари.

Газетхонларимиз фельетонлари

ЮЛДУЗИ ЁҚМАБДИ!

Самандар Пирназаров бошлиқ бўлиб курсига ўтирганидан бери, Зирабулоқ темир йўл станциясида кўнгилни хира қиладиган, қонунга хилоф ҳангомалар бирам кўпайиб кетдики, асти қўя берасиз. Қачон қараманг, Пирназаровнинг табиати тирриқ, қовоғи айрон халтадек осилган. Шу йилнинг ҳавосига ўхшаб кайфияти бир кунда неча марта ўзгаради. Ҳеч ким сабабини тушунмайди. Хусусан, Хатирчи район матлубот жамияти ходимлари Пирназаров дастидан жуда хуноб бўлиб кетишди. Бошлиққа район матлубот жамияти правлениесининг раис ўринбосари Мусин Чўтбоевнинг юлдузи ёқмаган эмиш!

Савдо тармоқларида сотиш учун станцияга юк келдими, ўша заҳотиёқ Чўтбоевнинг сарсонгарчилиги бошланади. Негаки, ҳар сафар Самандар Пирназаров янги-янги қилиқлар чиқаради, савдо ходимларини камида бир ҳафта овора қилгандан кейингина хумордан чиқиб, ўзига келади.

4 апрель куни район матлубот жамиятига шошилинч телеграмма келди. Аҳолига сотиш учун 2 вагон тош кўмир келган экан! Чўтбоев дарров хўжаликларини расмийлаштиради, юкчиларни тайинлайди, машинага ўтириб зудлик билан манзилга етиб боради. Аммо матлубот жамиятининг Зирабулоқдаги базаси атрофида вагонни топишолмайди. Югуриш ва излаш кун бўйи давом этди. Қош қорайганда кўмирни юк станциянинг нариги чеккасидан тартибсиз равишда тўкилиб, сочилиб ётган ҳолда топишди.

Пирназаров бу бебошликнинг сабабини ҳеч кимга тушунтирмади. Аксинча, матлубот жамиятидан «вагонлар бекор тургани учун» жарима талаб қилди.

Саккизинчи апрелда Хатирчи матлубот жамияти адресига яна икки вагон мол озуқаси келди. Бошлиқнинг феъли яна айниди. Бу сафарги юкни у заготзерно базаси атрофига туширтирди. Пирназаров юк кимнинг қўлига тушгани билан мутлақо қизиқмади. Озуқанинг бир қисми талон-торож бўлди. Қолгани колхоз ва совхозларга сотиб юборилди. Ҳолбуки, район матлубот жамиятининг Зирабулоқдаги базаси мудири Шукур Йўлдошев қўлидангина юкларни қабул қилиб олиш тўғрисида кўрсатма бор. Пирназаров қонун-қоида, тартиб билан ҳеч ҳисоблашмайди, давлат бойлиги, аҳоли манфаати тўғрисида қайғурмайди. Унинг учун юлдузи ёқмаган кишидан ўч олишнинг ўзи ҳамма нарсадан афзал!

9 апрелда келган юкни ҳам Пирназаров Хатирчи савдо ташкилотларига топширмай, уч кун сақлади. Область халқ контроль комитети аралашгандан кейингина масала ҳал бўлди, юк эгасига етказиб берилди.

Иллатининг илдизи бор. Пирназаров ўзбилганича иш тутадиган, кининқ табиатли киши. Буни Нарпай район партия комитетининг раҳбарлари, жумладан райкомнинг иккинчи секретари М. Халатов яхши билади. Самандар Пирназаровнинг бемаъни ҳаракати ҳақида райкомга талайгина сигналлар тушган. Лекин Нарпайда ҳозиргача Пирназаровни тартибга чақириб қўядиган шоввоз топилмаяпти!

М. НАВРУЗОВ,
Э. ЛАТИПОВ.
Самарқанд области.

ПОЙГАЧИ АВТОБУСЛАР

Пешанасига «Марғилон — Риштон» деб ёзиб қўйилган автобусда чайқалиб-чайқалиб кетаётган эдик, тўсатдан, йўловчилар чувиллашиб қолишди:

—Ҳой, ҳой тўхтанг!
—Шовқин солманг.
—Қаёққа олиб кетяпсиз бизни?
—Олатоққа!
—Нега пичинг қиласиз?
—Туш, тушадиганинг.
—Тушмаймиз, маршрут бўйича юрасиз.
—Юрмайман, туш тезроқ.

Кўриб турибсизки, шофёр билан йўловчилар ўртасида даҳанаки жанг кетяпти. Очиғини айтганда, бунақанги жанг беш-олти йилдан буён ҳар куни бўлмаса ҳам кунора такрорланиб туради. Беш йилдирки, «Бўрбоялик» «Чордара», «Янгиараб», «Байналмилал», «Большевик», «Катпут» сингари қишлоқларнинг неча минг аҳолиси автобаза раҳбарлари билан талашиб-тортишиб келишади. «Маршрут шу қишлоқлар орқали ўтсин, «йўқ бу қишлоқдан ўтмайди...» деб тортишишади. Ниҳоят бундан тўрт йил олдин раҳбарлар андак ён беришди, яъни Марғилон—Риштон маршрути Бўрбоялиқ орқали ўтсин деб қарор чиқаришди. Лекин бу қарор одамларни алдаш учун қилинган экан. Район газетасига автобаза раҳбарларини танқид қилиб, мақола ҳам ёзиб чиқдик. Шундан сўнг аввалгисидан ҳам каттароқ қарор чиқарилади. Қарор чиқди-ю, энди шоферлар билан ҳеч муросага келиб бўлмайди. Йўл варақасида кўрсатилган маршрут бўйлаб юришса тўрт километр ютқизишар эмиш! Умуман олганда, автобус кимга хизмат қилиши керак, йўловчилар учунми ёки пойга учунми! Бу ёқда юзлаб одамлар манзилга етолмай хуноб, у ёқда бўлса, азамат шоферлар ким ўзарга пойга қилиш билан овора. Умуман, шофёрлар аҳолига хизмат қилгани учун ҳақ оладими ёки пойгада биринчи келгани учунми?..

Энди, яна ҳалиги жанжалга қайтадиган бўлсак, шофер Маъруфжон Қосимов олишувда устун келди. «Маршрут-паршрутинг билан ишим йўқ. Мен тўғри йўлдан юраман, эгри йўлни ёқтирмайман» деб туриб олди. Одамлар тушиб кетгач бўш машинани тарақа-турукига олиб қушдек учириб кетди.

М. СОДИҚОВ.
Фарғона области.

ЖУРНАЛЛАРНИНГ ЯНГИ СОНЛАРИДА

«Ўзбекистон коммунисти»

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг назарий ва сиёсий журнали «Ўзбекистон коммунисти»нинг бешинчи сони «Ленин лекторийси» рубрикаси билан очилади.

Абадий барҳаёт интернационал таълимот, социализм ва коммунизм ғалабаси йўлидаги курашда барча мамлакатлар меҳнаткашларининг йўлчи юлдузи — марксизм-ленинизм классикларигина миллатни ва миллий масалани илмий асосда тушунтириб бердилар, уни тўғри ҳал қилиш йўлларини кўрсатдилар.

В. И. Ленин бизга бой ғоявий мерос қолдирди. Бу илмий тафаккур хазинасида Лениннинг миллий масала, пролетар интернационализми тўғрисидаги таълимоти айниқса қимматлидир. КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидовнинг «Ленинча интернационализм принципларининг тантанаси» сарлавҳали мақоласи инсоний муносабатларга оид барча кўп қиррали проблемалар орасида ҳамиша энг муракккаб масала бўлиб келган ана шу миллий масалага бағишланган. Мақолада КПСС — интернационализм байроқдори, интернационализм — марксизм-ленинизм байроғи эканлиги, интернационализм ва жаҳон революцион жараёни масалалари ҳаётий мисоллар асосида ҳар томонлама кенг таҳлил этилади. Интернационал жипслик ва бузилмас дўстлик — совет халқлари янада гуллаб-яшнашининг пухта гарантияси, келажакдаги ғалабаларимизнинг гарови эканлиги тўла намоён бўлади.

Мазкур рубрикада Қизил Байроқ орденли Туркистон ҳарбий округи Сиёсий бошқармасининг бошлиғи генерал-майор А. Дебалюкнинг «В. И. Ленин асарларида ҳарбий қурилиш масалалари» сарлавҳали мақоласи ҳам берилган.

«Идеология иши ва турмуш», «Танқид ва библиография» бўлимларида қатнашган М. Муҳиддиновнинг «Партиянинг ғоявий чиниққан жангчиларини тарбиялайлик», Қ. Отамирзаевнинг «Ўзбекистон матбуоти социализм қуриш учун курашда», А. Зайдиновнинг «Халқ қаҳрамонномаси» сарлавҳали мақолаларида ҳам қизиқарли ва муҳим масалалар кўтарилган.

Журналда марксизм-ленинизм асослари мактабларининг тингловчилари ва пропагандистларига ёрдам тариқасида берилган илмий коммунизм курси бўйича Ленин асарларидан фойдаланиш маслаҳати Ленин лекторийси рубрикасини янада бойитган.

СЎНГГИ ПОЧТАДАН

МИРЗАЧЎЛ БАҲОДИРЛАРИ МАДҲИ

«Совет ҳокимияти бизга ишчилар билан деҳқонлар иттифоқини берди. Унинг кучи ана шундадир. Муваффақиятларимиз ва узил-кесил ғалабамизнинг бирлиги ана шундадир». Улуғ Лениннинг бундан ярим асрдан сал кўпроқ илгари айтган бу доҳиёна сўзлари бугунги кунда бутун тўлалиги билан намоён бўлмоқда.

«Тошкент ҳақиқати» ва «Сирдарё ҳақиқати» газеталарининг В. И. Ленин туғилган кунининг 100 йиллиги олдидан чиққан қўшма сони Ильич даҳоси билан бўстон этилаётган Мирзачўл баҳодирларининг жўшқин фаолиятини ҳикоя қилиб беришга бағишланди. Тошкент қишлоқ хўжалик машинасозлиги заводининг директори И. Мусин, Сирдарё районидаги Ленин номли колхоз раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, СССР Олий Советининг депутати Н. Йўлдошева, Калинин ва Куйбишев райкоми секретарлари И. Деревянко ва В. Покутнев, Ленин мукофоти лауреати Жавод Кўчиев ва бошқа ўртоқларнинг мақолаларида Ленин асос солган ва шонли партиямиз тоблаган улуғ дўстлик туфайли экономика ва маданиятни юксалтиришда эришилаётган муваффақиятлар, янги ерларни ўзлаштириш истиқболлари ҳар икки область хўжаликлари фаолиятидан олинган конкрет мисоллар асосида баён этиб берилган.

Саҳифалардаги материалларда ишчи ва деҳқон ҳамкорлиги асосида Мирзачўл порлоқ истиқбол сари дадил бораётгани яққол акс этиб турибди. Шу жиҳатдан ҳам газеталарнинг ташаббуси таҳсинга лойиқ.

ЛЕНИН ИНСОН ТАҚДИРИДА

ИСТИҚБОЛ ЙЎЛИ

Бу воқеа календарларда нишонланмаган бўлса-да, Совет Ўзбекистони тарихига кириб Боҳовуддин қишлоғи номи билан чамбарчас боғланган. Совет ҳокимияти барпо этилишининг дастлабки йилларида Ильичнинг яқин сафдоши М. И. Калинин шу ерда бўлган эди.

...Бухородан чиқиб асфальт йўлдан неча километр босгач ранг-баранг гуллаган боғлар қўйнидаги замонавий Боҳовуддин посёлкасига кириб бордик. Бу ерда «Коммунизм» колхозининг аъзолари яшаб меҳнат қиладилар. Колхоз ерлари бир ярим минг гектар майдонни ишғол қилган. Хўжалик Коғон районидаги илғор колхозлардан бири. Колхоз бунёд этилганидан бери ўтган 38 йил мобайнида бу ерда пахта ҳосилдорлиги беш баравар кўтарилди.

Колхоз қурилишининг ветеранлари билан танища бошлаймиз. Шулардан бири, шахсий пенсионер Одил ака Фозилов бизни ўз архиви билан таништиради. Вақт ўтиши билан сарғайиб кетган ноёб ҳужжатларни варақлаймиз. Улар орасида «Правда Востока» газетасининг 1925 йилда чиққан сонларидан бирида М. И. Калининнинг «Ўзбекистон» сарлавҳали мақоласи ҳам бор. Бу—республикага қилган сафари тўғрисидаги хотиралардир. Қишлоққа боришга бағишланган мана бу сатрларни ўқиб кўринг:

«...Боҳовуддин қишлоғидан биринчи таассурот — турмуш қашшоқлиги ва оддийлигидан иборат... Йўл оғир, ҳаммаёқ лой... Бизни 250—300 киши кутиб турарди. Уларнинг орасида биронта ҳам аёл йўқ. 25-30 комсомол эса улардан алоҳида туришарди...»

Бутуниттифоқ оқсоқоли келган ўша куни қишлоқдаги комсомоллар орасида Одил ака Фозилов ҳам бор эди. У 1921 йилдан ВЛКСМ аъзоси, кейин Коммунистлар партиясига кирди.

—Ўшанда Михаил Иванович бизга «панд берган» эди,—деб кулади Одил ака,—ҳаммамиз шунақанги катта бошлиқ келган экан митинг ўтказилади, ваъзхонлик қилинади деб кутган эдик. Иш бошқача бўлиб чиқди. У ҳаммамиз билан саломлашиб чиққач оддийгина гап бошлади. Қандай турмуш кечираётганлигимизни сўради. В. И. Ленин Совет Ўрта Осиёсини қандай ҳолда кўришни орзу қилганлиги тўғрисида гапирди.

Одил ака М. И. Калинин асарлари жилдини очади. Унда мазкур суҳбатнинг стенограммаси бор.

Михаил Иванович бундан 44 йил аввал ўзбек қишлоғининг келажаги тўғрисида ленинчи большевик сифатида башорат қилган эди. На мактаби, на касалхонаси бўлган, қарийб ҳеч ким ўқишни билмаган, қолоқ, овлоқ қишлоқ кишилари деҳқонлар ва ишчилар давлатни бошқарадиган пайтлар етиб келишига, ўз болалари ўқийдиган мактаблар ва олий ўқув юртлари пайдо бўлишига, Боҳовуддин қишлоғининг ўзи ҳам таниб бўлмас даражада ўзгариб кетиб, ундан олимлар ва врачлар, ўқитувчилар ва инженерлар етишиб чиқиши мумкин эканлигига ҳатто ишонмас ҳам эдилар.

Биз қишлоқ клубида бўлган «Ленин, вақт ва биз» тематик кечасида бугунги Боҳовуддиннинг кишилари билан учрашдик. Бу ерга ёшлар, қариялар келишди. Бу нуроний кексалар биринчи мактаб, биринчи касалхона қандай очилганлигини яхши эслашади, қишлоқда биринчи марта Ильич чироғи қандай ёнганлигининг гувоҳларидир.

Биз Калинин бобо қишлоққа Ленин сўзларини қандай етказиб келтирганлиги тўғрисида қулоқлар ва эшонларга қарши кураш қандай борганлиги, маданиятнинг дастлабки ўчоқлари қандай барпо этилганлиги тўғрисидаги ҳикояларни мароқ билан тинглаймиз.

Буларнинг ҳаммасига осонлик билан эришиб бўлмади. Ҳамқишлоқлари саводсизликни битириш курсларининг муаллими душманлар томонидан ваҳшиёна ўлдирилган Ғайбулла Музаффаровни, активлардан Ҳамида Тешаевани, милиционер Тоҳир Қаландаровни ҳеч қачон унутмайдилар. Улар халқ бахт-саодати учун, порлоқ келажак учун ўз ҳаётларини қурбон қилдилар.

Немис фашист босқинчиларига қарши олиб борилган жангларда Зокир Қодиров қаҳрамонларча ҳалок бўлди. Қишлоқнинг дастлабки комсомолларидан бири З. Қодиров қишлоқда биринчи мактабни очганлардан бири эди, колхозга раислик қилганди. Мазкур мактабнинг ҳозирги директори унинг қизи Саида Зокирова ҳозир ўз отаси тўғрисида гапириб турибди. Саида Бухородаги педагогика институтини тамомлаб қайтгач, ўз қишлоғидаги болаларга бир неча йилдан бери таълим бермоқда. Мактаб ёнидаги касалхонада эса, унинг укаси Бўри фельдшер бўлиб ишламоқда.

—Ўша куни Михаил Иванович орангизда саводли кишилар нечта деб сўраганида,—деб эслайди тарихий суҳбат қатнашчиси Нарзи Бозоров,—фақат уч кишигина қўл кўтарган эди. Михаил Иванович эндиликда деҳқонларнинг саводсиз бўлиши мумкин эмас, чунки деҳқонлар ва уларнинг фарзандлари ҳокимият органларида ишлаб социализм қуриши керак бўлади деган эди.

Қишлоқ советининг депутати Шарифа Ражабова ўша вақтлардаги воқеаларнинг гувоҳи бўлмаган—у анча кейин туғилган. Шундай бўлса-да у ўша пайтда қишлоқнинг барча аёллари каби бувиси билан онаси ҳам Калинин билан ўтказилган суҳбатда ҳатто ҳозир бўлишга ҳам журъат этолмаганликларини билади. Ўшанда аёлларни паранжи-чачвон ёпинишга, тўрт девор ичида ўтиришга, маҳкум қилган шариат қонунлари ҳали кучли эди. Михаил Иванович деҳқонлар билан қилган суҳбатида ўзбек аёлини тўла озод қилиш катта аҳамиятга эга эканлигини алоҳида таъкидлаган, ўзбек аёли коммунизмнинг актив қурувчилари сафларидан ўрин олмоғи кераклигини айтган эди. У Шарифа ва унинг дугоналари сингари неча минглаб ўзбек хотин-қизлари давлат жамоат арбоблари, олим ва мутахассис бўлиб етишишларини билган ва бунга қаттиқ ишонган эди.

Ҳозир қишлоқдаги ҳамма ёшлар билим олмоқда. Студент ёки ўқувчи бўлмаган биронта уйни тополмайсиз. Одил Фозилов шу ҳақда қуйидагиларни айтди:

—Михаил Иванович ҳозир қишлоғимизга келиб ҳаётимизни кўрганида, биз билан қўшилишиб қувонган бўларди. Чунки Ленин васият қилган ҳамма ишлар рўёбга чиқди. Илгари мен батрак эдим. Ҳозир менинг ҳамма болаларим билим олди. Бир ўғлим—механик, иккинчиси — музика ўқитувчиси, қизим химия муаллими. Батрак шуларни орзу қила олармиди!

Теварагингга қарайсану, бахт-саодатли турмушга эришганлигингдан қалбинг қувончларга тўлиб кетади. Булар учун Ленинга, жонажон партияга минг раҳмат!

* * *

...Меҳмондўст қишлоқдан кета туриб, унинг кўчаларидан М. И. Калинин ташриф буюрган жойлардан ўтиб бордик. Бизнинг йўлбошловчимиз қишлоқ Советининг раиси Ҳожи Тўрақулов Боҳовуддиннинг тарихи тўғрисида, ўзининг бугунги ишлари ва режалари тўғрисида мароқ билан гапирди. Қилинадиган ишлар кўп—қишлоқ қурилишининг бош плани тасдиқланди. Янги чойхона-ошхона, қишлоқ Совети биносини қуриш яқинда бошлаб юборилади.

Қадимий Боҳовуддин қишлоғи йил сайин кўркамлашиб бормоқда. Ильичнинг содиқ сафдоши М. И. Калинин бундан қарийб ярим аср муқаддам унинг порлоқ келажагини башорат қилган эди.

Э. РАШИДОВ.
ЎзТАГ махсус мухбири.
Бухоро шаҳри.

ҒЎЗА ЧИН БАРГ ЧИҚАРДИ

БУХОРО. («Совет Ўзбекистони» махсус мухбирлари). Беш йилликнинг тўртинчи йилида 3540 гектар ернинг ҳар гектаридан камида 30 центнердан «оқ олтин» етиштириш учун курашаётган Ромитан районидаги «Октябрь 50 йиллиги» совхозининг пахтакорлари барча майдонлардаги ғўзаларни биринчи парваришдан чиқардилар. Дастлабки культивация даврида барча майдондаги экин бир йўла минерал ва маҳаллий ўғитлар аралашмаси билан озиқлантирилди.

Хўжаликнинг республикада хизмат кўрсатган пахтакор М. Барноева, М. Эргашев ўртоқлар бошлиқ бўлимларида ғўза айниқса барқ уриб ривожланмоқда. Шу кунларда ҳар иккала бўлим далаларида 40 га яқин чопиқ трактори билан экин иккинчи культивация қилинмоқда.

Совхознинг барча бўлим, бригадаларида ғўзани яганалаш, бегона ўтларни йўқотиш, озиқлантириш намунали ўтказилаётгани туфайли экин кун сайин бўй чўзмоқда. Бу ердаги ҳар бир механизатор, сувчи, химизаторнинг бутун диққат-эътибори ёш ниҳолларни турли касалликлар ҳамда қишлоқ хўжалик зараркунандаларидан асраш, маромида озиқлантириш, оби-тобида сувга қондириш, бегона ўтлардан холи ўстиришга қаратилган.

Совхоз далалари кун сайин ям-яшил тусга кириб бораптн. Республикада хизмат кўрсатган механизатор Мукаррама Фузайлова бошлиқ бригада далаларида ғўза чин барг чиқарди. Бригада азаматлари 80 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 35 центнердан пахта етиштириш, ҳосилнинг ҳаммасини «зангори кема»ларда териш мажбуриятини олганлар. Бригадада дала ишлари ана шу юксак марраларни кўзлаб олиб борилмоқда.

Б. МАҲМУДОВ,
Т. НАЗИРОВ.

ЎЗБЕКИСТОН МЕҲМОНЛАРИ

Чехословакия меҳнат ва социал таъминот министрининг ўринбосари Власта Брабликова бошчилигидаги Чехословакия хотин-қизларининг делегацияси Ўзбекистонда ёшларни ўқитиш ва тарбиялаш тажрибаси билан танишгани келди. Меҳмонлар совет хотин-қизлар комитетининг таклифига биноан мамлакатимизда турибди.

Делегация аъзолари Тошкент Давлат университетида, республика пойтахтидаги мактаблардан бирида бўлди, Ўзбекистон ССР Олий ва ўрта махсус таълим министрлигини бориб кўрди, Самарқанд шаҳрига борди. Чехословакия хотин-қизларининг вакиллари чет мамлакатлар билан дўстлик ва маданий алоқа Ўзбекистон жамиятининг раҳбарлари билан бўлган учрашувда республикада уларни шодиёна қабул қилиб олинганлиги учун самимий ташаккур изҳор қилдилар. Делегация аъзолари ўз таассуротларини айтиб, ёшларни интернационал руҳда тарбиялаш, мактаб билан оиланинг алоқасини мустаҳкамлаш соҳасида педагогик коллективларнинг тажрибалари билан айниқса қизиқиб танишганликларини гапириб бердилар. (ЎзТАГ).

* * *

АҚШ ички ишлар министрлиги тупроқни муҳофаза қилиш бўлимининг, ер бошқармаси бюросининг бошлиғи Виллиамс Метьюз бошчилигидаги бир группа америкалик олимлар ўн кундан буён Ўзбекистонда турибди. Улар даштлик ерлардаги яйловларни яхшилаш ва улардан фойдаланиш, чорвачилик хўжаликларини ташкил этиш масалалари билан қизиқмоқдалар.

Меҳмонлар Самарқандда қоракўлчилик илмий-тадқиқот институтида лекция тингладилар. (ЎзТАГ).

КОСОН районидаги «Косон» совхозининг илғор сут соғувчиси Эрна Султонқулова бухоролик ҳамкасби Гулнора Ғаффорованинг ташаббусига қўшилиб, ўзига бириктиб қўйилган сигирларни яхши парвариш қилапти ва улардан кун сайин кўпроқ сут соғиб олапти. Суратда: Э. Султонқулова. А. Тўраев фотоси.

МАСЪУЛИЯТСИЗЛИК ҚИЛМАНГ

Бир группа ота-оналардан олинган шикоят хатда Чилонзор районидаги 364-болалар боғчасидаги камчиликлар кўрсатилган эди. Редакциянинг илтимоси билан текшириш ўтказган Чилонзор район партия комитети қуйидагиларни хабар қилди:

Текширишда ота-оналарнинг шикоят хатда келтирган фактлари тасдиқланди. Район халқ маорифи бўлимининг буйруғи билан тарбия ва хўжалик фаолиятига бошчилик қилишда жиддий нуқсонларга йўл қўйгани учун боғча мудираси О. Бобобековага қаттиқ виговор эълон қилинди. Боғча врачи Юсман, методист Болабуркина ва тарбиячи Станишевская қаттиқ огоҳлантирилди. Боғчада янги группа очиладиган бўлди.

МАИШИЙ ХИЗМАТ ШУМИ?

Титов номли 6-совхоз ишчи-хизматчиларининг турмуш маданияти тобора юксалиб боряпти. Хонадонларда телевизорлар, радиоприёмниклар сони ортяпти. Буюмлар маълум фурсат ўтиши билан ишдан чиқяпти. Лекин уларни ремонт қиладиган устахона йўқ. Бу ҳақдаги ҳақли эътирозимизга ҳеч ким қулоқ солмаяпти, Ишчи-хизматчилардан олинган хатда шундай дейилган эди.

Редакция хатни Ўзбекистон ССР аҳолига маиший хизмат кўрсатиш министрлигига юбориб, келтирилган фактларни текшириб кўриш, камчиликларни бартараф этишга қаратилган чоралар белгилашни илтимос қилди. Олинган жавобда бундай дейилади:

Текширишда хатда келтирилган фактлар тўла тасдиқланди. Аҳолига маиший хизмат кўрсатишда камчиликларга йўл қўйгани учун Сирдарё область телеательесининг буйруғи билан радио механик Тўйчиевга қаттиқ виговор эълон қилинди. Ҳозир совхозда устахона ишлаяпти, малакали радио-механиклар хизмат қиляпти.

НУТҚ МАДАНИЯТИГА БАҒИШЛАНГАН РЕСПУБЛИКА ИЛМИЙ КОНФЕРЕНЦИЯСИ ОЛДИДАН

ЎЗБЕК АДАБИЙ ТИЛИНИНГ БАЪЗИ МАСАЛАЛАРИ

Нутқ маданияти инсоннинг маънавий ҳаётида, унинг маданий савиясини кўтаришда, илмий ва бадиий тафаккурини такомиллаштиришда муҳим ўрин эгаллайди. Шунинг учун ҳам алоқа воситаси бўлмиш нутқнинг тўғри, аниқ ва ифодали бўлиши учун кураш катта аҳамиятга эгадир. Максим Горький «Тил тўғрисида» деган мақоласида ёзади: «Тилнинг софлиги, маъно аниқлиги, ўткирлиги учун кураш — маданият қуроли учун курашдир. Бу қурол қанчалик ўткир бўлса, қанчалик кўпроқ аниқ йўналтирилган бўлса, шунча ғалаба қозонувчан бўлади».

* * *

Маълум даврда тил бойлигимиздан фойдаланишда баъзи чекланишлар юз берди. Бунинг натижасида ҳатто луғатларимиздан адиб, муаллиф, муаллим, анъана, фалсафа, инқилоб, инқилобчи, мафкура, мафкурачи, даҳо, омил, меъмор, дастгоҳ, расадхона, назм, наср, алифбо, муҳожир, жараён сингари сўзлар қисман чиқариб ташланди. Натижада нутқ маданиятига анча путур етди.

Бироқ жамият тараққиёти билан бир қаторда ривож топаётган ўзбек тили ва унинг илмий, бадиий, публицистик ва бошқа стиллари тилнинг ички имкониятларидан, хусусан унинг лексик ва синонимик воситаларидан янада тўларoқ фойдаланишни тақозо қила бошлади. Бу эса биринчи галда ўзбек тилининг стилистик бойлигини ўзлаштириш билан боғлиқ бўлган проблемаларни, айниқса синонимик воситалардан фойдаланиш масаласини кўндаланг қилиб қўйди. Дастлаб матбуотда, шу жумладан «Совет Ўзбекистони» газетаси саҳифаларида илгари нотўғри «унутилган» ёки ноҳақ истеъмолдан чиқариб юборилган сўзлар русча-интернационал дублет сўзлар билан бир қаторда параллель ишлатила бошланди. Бунга мисол қилиб **автор — муаллиф, традиция — анъана, революция — инқилоб, революционер — инқилобчи, идеология — мафкура, гений — даҳо, станок — дастгоҳ, фактор — омил, поэзия — назм, шеърият, проза — наср, процесс — жараён** ва бошқаларни келтириш мумкин.

Ўзбек тили тараққиётида пайдо бўлган бу янги, прогрессив тенденциянинг яна бир муҳим хусусияти ҳақида ҳам тўхталиб ўтиш жоиздир. Илгари истеъмолдан чиқариб ташланиб, сўнгги йилларда ишлатила бошланган сўзларнинг иккинчи бир группаси истеъмолдаги русча-интернационал сўзларга лексик дублет эмас, балки фақат стилистик синоним бўлиб келади. Чунончи, «архаик», «эскирган» ҳисобланган **қомус, дорилфунун, жарроҳ, жарроҳлик, табобат — тиббиёт, котиб** сўзлари ҳозирги адабий тилимизда умумистеъмолда бўлган асосий терминларга, яъни **энциклопедия, университет, хирург, хирургия, медицина, секретарь** сўзларига стилистик синоним бўлиб келади. Жумладан, ўзбек тилида асосий ва серистеъмол термин сифатида **энциклопедия** сўзи ишлатилади. Бу сўзнинг ўзбек тилидаги эски эквиваленти бўлмиш **қомус** сўзи эса эндиликда **энциклопедия** сўзининг стилистик синоними бўлиб қолди. Шу билан бирга, энциклопедия сўзининг мажозий ва умумлаштирувчи маъноларида ҳам **қомус** сўзини ишлатиш норматив бир тусга кириб бораётир. Мисол тариқасида «Совет Ўзбекистони» газетасида берилган «Бахтимиз ва ғалабаларимиз қомуси», «Буюк қомус», (СССР Конституцияси ҳақида), «Колхоз ҳаётининг қомуси» (янги намунали Устав ҳақида) сингари сарлавҳаларни келтириш мумкин. Агар биз бу ўринларда **қомус** сўзини **энциклопедия** билан алмаштирсак, адабий тил нормасига, унинг стилига жиддий путур етказган бўлур эдик.

Тил тараққиётидаги бу жараённинг яна бир ажиб хусусияти шундан иборатки, эскирган сўзлар билан бир қаторда баъзан диалектал сўзлар ҳам мавжуд русча-интернационал сўзларнинг стилистик синоними сифатида ишлатилиб, адабий норма доирасига киритилаётир. Масалан, ёзувчиларимиз аввал адабий тилимизда ишлатилмаган диалектал (Хоразм группа шеваларига хос) **дарға** сўзини **капитан** сўзининг стилистик синоними сифатида адабий тил доирасига олиб кирдилар. Айниқса, поэзияда бу сўз ўзига хос оҳанг ва нафосат касб этган. Адибимиз Асқад Мухтор С. Есенин шеърларидан биридаги «капитан земли» иборасини «олам дарғаси» тарзида жуда чиройли таржима қилган. Шоир Миртемир эса рус классик адабиётидан қилган таржималарида ҳатто ўзбек тилида кенг миқёсда ишлатилаётган, серистеъмол **дворян, аристократ, помещик** сўзларини ишлатмасдан, уларнинг ўрнига асарнинг руҳига ва ўқувчининг дидига мос **асилзода, зодагон** ва **заминдор** сўзларини жуда ўринли ишлатган.

Юқорида айтиб ўтганимиздек, ўзбек тилида, айниқса унинг адабий-публицистик ва сиёсий-ижтимоий терминологиясида асосий терминлар билан бир қаторда уларнинг лексик дублетлари ва стилистик синонимларини ҳам параллель ишлатиш қонуний тус олиб келган. Лекин ўзбек тили тараққиётидаги бу прогрессив тенденцияни нотўғри тушуниш натижасида тил тараққиётига путур етказадиган ҳолатлар ҳам юз бермоқда. Чунончи, баъзан матбуот саҳифаларида ҳеч қандай асос ва зарурият бўлмагани ҳолда, ҳақиқатан ҳам архаиклашган, эскирган ёки истеъмолдан тамоман чиқиб кетган арабча, форсча сўзларни тиклашга интилиш сезилмоқдаки, бу интилишни мутлақо қоралашимиз керак. Масалан, айрим авторлар ва ёзувчилар ўз мақола ва очеркларида ўзбек тилида тегишли эквивалентлари бўлган **мутаржим** (таржимон), **мунаққид** (танқидчи), **муаррих** (тарихчи), **мусаввир** (рассом), **муҳандис** (инженер), **ҳандаса** (геометрия), **риёзиёт** (математика), **илми ҳайат** (астрономия) сингари эскирган сўзларни ишлатадилар. Ҳолбуки, бу сўзлар аллақачонлар истеъмолдан чиқиб кетган бўлиб, уларни қайтадан тиклашга ҳеч қандай асос ҳам, зарурат ҳам йўқ. Бироқ бадиий асарларда, айниқса тарихий романларда давр колоритини, руҳини бериш мақсадида ишлатилган архаик, эскирган сўзларни бу принцип билан қориштирмаслик зарур.

Сўнгги йилларда она тилининг ички имкониятларидан тўларoқ фойдаланиш тенденцияси нотўғри «унутилган» сўзларни тиклашга ҳам олиб келди. **Зарбдор, зарбдорлик, номзод** сўзлари йигирманчи йиллардаёқ ўзбек тили лексикасида мустаҳкам ўрин олган эди. Бироқ ўзбек тили ва терминологиясининг ривожланиш йўлларини нотўғри тушуниш ва талқин қилиш оқибатида ўттизинчи йилларнинг ўрталаридан бошлаб бундай сўзлар ҳам «эскирган»лар қаторига киритилди. Олтмишинчи йилларнинг бошларидан эса стихиявий тарзда **ударник** ўрнида **зарбдор, ударниклик** ўрнида **зарбдорлик, кандидат** (сайланадиган шахс маъносида) ўрнида **номзод** сўзлари қайтадан тикланиб, кенг истеъмол доирасига кира бошлади. Худди шунинг сингари, **заказ** сўзи ўрнида **буюртма, заказчи** ўрнида **буюртмачи, китоб шкафи** ўрнида **китоб жавони, аллея, сквер** ўрнида **хиёбон** сўзлари ишлатилаётганини кўрамиз. Эндиликда бундай сўз ва терминлар тилимизда адабий норма доирасига кираётир.

Терминларни мантиқан ифодали ва тушунарли қилиш тенденцияси ҳар қандай тилда ҳам содир бўлиб турадиган ҳодисадир. Масалан, интернационал сўзлардан ҳисобланган **аэроплан** сўзи рус тилида **самолёт** сўзи билан, **геликоптер** сўзи **вертолёт** сўзи билан алмаштирилган. Демак, бу ҳодиса тилнинг ички тенденцияси бўлиб, у сўзларнинг ифодавий функциясининг намоён бўлиши билан боғлиқдир. Шунинг учун ҳам бу масалани «тилдаги чет сўзларни қувиб чиқаришга» асосланган пуристик оқим билан мутлақо қориштирмаслик керак. 1959 йилги ўзбекча-русча луғатда русча **малина, смородина, москит** сўзлари **хўжағат, қорағат, искабтопар** тарзида тўғри берилгани ҳолда, русча-ўзбекча луғатларда эса аксинча йўл тутилади. Масалан, русча-ўзбекча луғатнинг 1954 йилги нашрида **малина-малина, смородина-смородина** тарзида берилган.

* * *

Буларнинг ҳаммаси тил маданиятининг назарий масалаларини пухта ишлаб чиқишни тақозо қилади. Бу эса энг аввало ҳозирги замон ўзбек адабий тили тараққиёт қонунларини ва тенденцияларини аниқлашни ва умумлаштиришни талаб этади. Шубҳа йўқки, ўзбек адабий тилининг нутқ маданиятига бағишлаб ўтказиладиган республика илмий конференцияси мана шу соҳадаги актуал проблемаларни кенг муҳокама қилиб, тегишли хулосалар чиқаради.

Олим УСМОН,
Филология фанлари кандидати.

УНВОНЛАР МУБОРАК

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

Б. С. ЖУКОВГА «ЎЗБЕКИСТОН ССРДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН САНЪАТ АРБОБИ» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Матбуотда узоқ йиллар ишлаганлиги ва тасвирий санъатни ривожлантиришдаги катта хизматлари учун рассом Борис Самойлович Жуковга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби» фахрий унвони берилсин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Е. НАСРИДДИНОВА
Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Р. САХИБОЕВ
1969 йил, 23 май.
Тошкент шаҳри.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

Н. ИБРОҲИМОВГА «ЎЗБЕКИСТОН ССРДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН САНЪАТ АРБОБИ» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Республикада халқ декоратив санъати соҳасидаги катта хизматлари учун бадиий ўймакор уста Неъмат Иброҳимовга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби» фахрий унвони берилсин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Е. НАСРИДДИНОВА
Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Р. САХИБОЕВ
1969 йил, 23 май.
Тошкент шаҳри.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

М. М. ГОРБУНОВГА «ЎЗБЕКИСТОН ССРДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН ИНЖЕНЕР» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Кўмир саноатида узоқ йиллар самарали ишлаганлиги ва республикадаги жуда муҳим қурилишларни асбоб-ускуналар билан комплектлашга актив қатнашганлиги учун Ўзбекистон ССР Министрлар Совети моддий-техника таъминоти бош бошқармаси асбоб-ускуналар, машиналар, кабель буюмлари ва приборлар бошқармаси бошлиғининг ўринбосари Михаил Михайлович Горбуновга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган инженер» фахрий унвони берилсин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Е. НАСРИДДИНОВА
Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Р. САХИБОЕВ
1969 йил, 23 май.
Тошкент шаҳри.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

З. Г. ҲУСАИНОВГА «ЎЗБЕКИСТОН ССРДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН БИНОКОР» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Республика гидроэнергетика қурилиши соҳасида кўп йиллар ва самарали ишлаганлиги учун СССР Энергетика ва электрлаштириш министрлигига қарашли «Ўзбекгидроэнергострой» трести бошқарувчисининг ўринбосари Зиннат Губаевич Ҳусаиновга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган бинокор» фахрий унвони берилсин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Е. НАСРИДДИНОВА
Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Р. САХИБОЕВ
1969 йил, 23 май.
Тошкент шаҳри.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

Н. В. ВОЗОВИКОВГА «ЎЗБЕКИСТОН ССРДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН ВРАЧ» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Узоқ йиллар самарали врачлик иши ва кадрлар тайёрлашдаги хизматлари учун Тошкент врачлар малакасини ошириш институти ҳарбий кафедрасининг бошлиғи Николай Васильевич Возовиковга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган врач» фахрий унвони берилсин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Е. НАСРИДДИНОВА
Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Р. САХИБОЕВ
1969 йил, 23 май.
Тошкент шаҳри.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

Э. С. КОРФГА «ЎЗБЕКИСТОН ССРДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН ВРАЧ» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Узоқ йиллар самарали врачлик иши ва ҳарбий хизматчиларнинг саломатлигини муҳофаза қилишдаги хизматлари учун Қизил Байроқли Туркистон ҳарбий округининг Фарғона шаҳридаги ҳарбий госпитали бошлиғи Эфраим Семёнович Корфга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган врач» фахрий унвони берилсин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Е. НАСРИДДИНОВА
Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Р. САХИБОЕВ
1969 йил, 23 май.
Тошкент шаҳри.

Колхоз (қишлоқ хўжалик артели)нинг намунали Устави муҳокамада

МУЛОҲАЗА, ТАКЛИФ

Ҳозирги колхозларнинг ишлаб чиқариши йирик, механизациялашган. Уларда меҳнат индустриал тус олган. Буни бизнинг колхозимиз мисолида ҳам яққол кўриш мумкин. Ҳозир хўжалигимизда 26 та ҳайдов ва 66 та чопиқ трактори, 21 та автомашина, 4 та комбайн, 32 та пахта териш машинаси ва бошқа турдаги кўплаб қишлоқ хўжалик машина ҳамда асбоблари мавжуд. Колхозчиларимиз турмушининг фаровонлик даражаси йил сайин ошмоқда. Биргина ўтган йили колхозимиз 2 миллион 51 минг 500 сўм даромад қилди. Соф фойда 442,7 минг сўмни ташкил этди. Колхозчиларнинг ўртача ойлик иш ҳақи 81 сўмданга тўғри келди. Ваҳолонки, бу кўрсаткич 1963 йилда 27 сўмни ташкил этган эди, холос.

Маълумки, колхозчиларнинг 1935 йил 17 февралда бўлиб ўтган Бутуниттифоқ иккинчи қурултойи қабул қилган ва СССР Халқ Комиссарлари Совети билан ВКП(б) Марказий Комитети томонидан тасдиқланган Қишлоқ хўжалик артелининг намунали Устави колхозларни ташкилий-хўжалик жиҳатдан мустаҳкамлашда жуда катта роль ўйнади.

Шунинг учун ҳам яқинда матбуотда эълон қилинган колхоз (қишлоқ хўжалик артели)нинг намунали Устави лойиҳаси колхозчиларимиз томонидан қизғин кутиб олинди. Улар Устав лойиҳасидаги ҳар бир пунктни алоҳида-алоҳида муҳокама қилишяпти, ўзларининг фикрларини баён қилишяпти. Мен колхозчиларимизнинг ана шу мулоҳазаларини қисман умумлаштирмоқчиман.

Устав лойиҳасининг X- бўлимидаги 42, 43- моддаларда колхозчи хонадонининг жамоат ишида актив қатнашишига қараб унга томорқа участкаси бериш ҳақидаги фикр колхозчиларимизга мақбул бўлди. Бу мавсумий қишлоқ хўжалик ишларини бажаришда содир бўладиган айрим кўнгилсиз ҳолларга чек қўйиши мумкин. Айниқса, бизнинг шароитимизда ғўза яганаси, пахта йиғим-терими даврида ишчи кучи ниҳоятда зарур. Чунки, ягананинг кечикиши ёки ҳосил йиғим-теримидаги сусткашлик ҳосилдорликка жиддий путур етказади. Шу боисдан колхоз хонадонининг жамоат ишида иштирок этишдан бош тортган аъзоларини томорқа участкасидан умуман ёки қисман маҳрум этиш масаласига жиддий эътибор бериш керак. Шу муносабат билан Устав лойиҳасига қўшимча киритиш зарур.

Жумладан, колхозчиларга томорқа участкаси беришда оилада қанча киши қандай меҳнат қилиши эътиборга олиниши керак. Масалан, янги Устав лойиҳасида «Полиз, боғ ва бошқа эҳтиёжлар учун колхозчи оиласи (колхоз хонадони)нинг фойдаланувига иморатлар банд қилган ерни ҳам қўшиб ҳисоблаганда 0,50 гектаргача миқдорда, суғориладиган ерларда эса 0,20 гектаргача миқдорда томорқа участкаси берилади», дейилган. Хўш, колхозда битта ишловчиси меҳнат қилаётган хонадон ҳам, 8-10 киши ишлаётган хонадон ҳам бир хил миқдорда томорқа участкаси билан таъминланиши керакми? Мана шу ўринда меҳнат қилувчи кишилар ва уларнинг қарамоғида бўлган кексалар, инвалидлар ва ҳали балоғатга етмаган оила аъзоларини ҳисобга олиш ва шунга қараб томорқа участкаси ажратиш керак.

Лойиҳанинг VIII- бўлимига колхозчиларнинг меҳнат отпускаси ҳақида қўшимча пункт киритиш лозим. Бунда колхозчининг меҳнат минимумини йил мобайнида бажарган ёки бажармаганлигини ҳисобга олиш, унга отпуска бериш ёки уни отпускадан маҳрум этиш конкрет кўрсатилса яхши бўларди.

Маданият, турмуш, ободончилик ҳақидаги IX- бўлимда муҳим масалалар кўтарилган. Лекин колхоз маблағи ҳисобига касб эгаллаган, билим олган мутахассисларнинг ишга келгандан кейинги масъулияти мавҳум бўлиб қолган. Яъни, колхоз йўлланмаси билан ўқишга борган, колхоз маблағидан манфаатдор бўлиб касб эгаллаган кишига нисбатан колхозда ишлашдан бош тортганда қўлланиладиган чора тўғрисида ҳеч нарса айтилмаган. Бу соҳада қўлланиладиган чора аниқ кўрсатилиши лозим. Чунки, колхознинг ҳозирги пайтда ҳар хил касб эгаларига эҳтиёжи зўр. Бундай касбларга кишилар ўқитиляпти. Лекин улар ўқишни тамомлаганларидан кейин кўпинча колхозда ишлашмайди. Ҳар хил важларни пеш қилиб, бошқа ишларга ўтиб кетишади. Айниқса агрономия, зооветеринария, қурувчилик соҳасида ана шундай ҳоллар кўплаб содир бўляпти. Натижада колхознинг кўплаб маблағи беҳуда сарф бўляпти. Шунинг учун ҳам бундай ҳоллар содир бўлганда айбдор шахсга нисбатан кўриладиган чорани Уставга киритиш даркор.

Н. САНОЕВ,
Нарпай районидаги «Москва» колхозининг бош бухгалтери.

СПАРТАКИАДА ЯҚИН

Бу йил мамлакатимиз спорт ҳаётида катта воқеа — Бутуниттифоқ касаба союзлари IX спартакиадаси ўтказилади. Бунда барча республика касаба союзлари спорт жамияти, жисмоний тарбия коллективлари ҳамда спорт клубларидан қарийб 25 миллионга яқин ишчи, хизматчи ва колхоз ёшларининг иштирок этишлари кўзда тутилган. Биринчи босқич республика, район ҳамда область спартакиадалари ғолиблари финал мусобақасида спортнинг 26 тури бўйича ўзаро куч синашадилар. Спартакиаданинг сўнгги ҳал қилувчи бу мусобақаси 9 август — Физкультурачилар байрами куни Москвада, В. И. Ленин номидаги марказий стадионда тантанали суратда очилади.

Бунинг учун ана шу синов кунига қадар, республика ҳамда Москва ва Ленинград касаба союзлари спартакиадаси мусобақалари 20 июлгача якунланиши керак. Ҳозиргача Украина, Грузия, Қозоғистон республикалари ҳамда баъзи район ва шаҳарларда бу мусобақалар ниҳоясига етказилиб, уларда миллиондан зиёд физкультурачилар иштирок этдилар.

Ўзбекистон касаба союзлари VI спартакиадаси мусобақалари ҳам авж олиб кетди. Шу кунларда турли корхоналар, олий ва ўрта махсус ўқув юртлари, қурилиш ташкилотлари, шунингдек колхоз ва совхозларда спартакиада программаси бўйича 1-3 этап мусобақалари уюшқоқлик билан олиб борилаётир. Доҳийимиз В. И. Ленин туғилган кунининг 100 йиллиги юбилейига бағишланадиган Бутуниттифоқ касаба союзлари IX спартакиадасининг финал мусобақаларига республикамиздан 350 га яқин энг кучли спортчининг вакил бўлиб бориши мўлжалланган.

Ҳозирги кунгача биринчи ва иккинчи этап мусобақаларида 200 га яқин район, шаҳар, шунингдек, область рекордларининг янгиланганлиги айниқса қувонарлидир. Фарғона, Самарқанд, Тошкент, Андижон ва Бухоро областларида эришилган ютуқлар чакки эмас. Биргина Фарғона области кўпи физкультура ташкилотларида ўтказилган кескин олишувларда 36 мингдан ортиқ физкультурачи иштирок этиб, улардан уч минг киши 1-3 ва ёшлар разрядли нормаларини бажаришга муваффақ бўлишди.

Ўзбекистон бўйлаб кенг қулоч ёйиб, оммавий тус олган биринчи, иккинчи ва учинчи этап мусобақалари билан бир қаторда спортнинг беш туридан финал мусобақалари ҳам давом этяпти.

Бутуниттифоқ касаба союзларининг IX спартакиадаси мусобақалари бошланишига саноқли кунлар қолди. Ўзбекистонлик спортчилар олдида ҳали энг қийин ва масъулияти синовлар турибди. Улар бу катта имтиҳондан муваффақиятли ўтишлари учун республика спартакиадасида лаёқатли натижаларни қўлга киритиб, спорт кураши сирларини пухта эгаллашлари лозимдир.

А. НАБИЕВ,
УЗСОФПРОФ инструктори,
Ҳ. НОСИРОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Футбол

КУБОК УЧУН КУРАШ

СССР кубогининг ўтган йилги финалчилари — Москванинг «Торпедо» командаси билан «Пахтакор» учрашувининг биринчи минутларидаёқ кескинлик кучайди. Торпедочилар кескин ҳужумга ўтиб, 14-минутда ҳисобни очдилар. Бироқ пахтакорчиларнинг қарши ҳужумлари натижасиз қолаверди. Шундан сўнг меҳмонлар яна икки тўп билан ҳисобни 3:0 қилиб, ғалабани мустаҳкамлашга эришдилар. Тўпларни Шалимов билан Гершковичлар киритишди. Бу ҳисоб ўйин охиригача ўзгармади.

21-22 май кунлари мамлакат кубоги учун ўтказилган бошқа учрашувлар натижаси қуйидагича бўлди: «Шахтёр» (Қарағанда) — «Динамо» (Минск) — 2:1, «Торпедо» (Таганрог) — «Заря» — 2:0, «Жальгирис» (Вильнюс) — ЦСКА — 0:1, «Автомобилист» (Житомир) — «Шахтёр» (Донецк) — 1:0, «Судостроитель» (Николаев) — «Торпедо» (Кутаиси) — 2:1, «Луч» (Владивосток) — «Уралмаш» — 1:0, «Черноморец» — «Динамо» (Тбилиси) — 3:2, «Сокол» (Саратов) — «Қайрат» 5:0, «Спартак» (Брест) — «Зенит» — 1:2, «Локомотив» (Москва) — «Динамо» (Киев) — 2:3, «Труд» (Воронеж) — «Спартак» 0:0 (бу ўйин давом эттирилади), «Рубин» (Қозон) — «Крилья Советов» 3:1, «Шинник» (Ярославль) — СКА 1:3, «Карпати» (Львов) — «Арарат» — 2:1.

НЕМИС САНЪАТКОРЛАРИ САҲНАМИЗДА

Пойтахтимизда немис санъаткорлари меҳмон бўлиб туришибди. Тошкентлик томошабинлар немис эстрада усталарининг концертларини марок билан кўрмоқдалар. «Гутен таг! Салом, Бенни Баре!» деб аталувчи икки қисмдан иборат бу эстрада томошасига таниқли немис шоири ва композитори Бенни Баре бошлиқдир. Бу коллектив Совет Иттифоқида биринчи марта гастрол томошалари кўрсатмоқда.

Концертнинг биринчи бўлимида жаҳон халқларининг энг яхши қўшиқ ва рақслари ижро этилади. Халқ рақсларининг моҳир ижрочиси Эльке Вальтер ҳар бир рақсни нафис ва назокат билан ўйнайди.

Пойтахтимиз меҳмонлари

Меҳмон — санъаткорларнинг концерт программалари ранг-баранг. Акробат Хайдрун Бауэр билан ҳуққабоз Майк Шнелле моҳир санъат усталари эканликларини намойиш этмоқдалар.

Саҳнада машҳур рус қўшиқлари янграйди. Таниқли немис қўшиқчиси Марион Мара жуда кўп мамлакатлар қўшиқчилари томонидан севилиб айтиладиган «Катюша», «Кўча бўйлаб эсган довуллар», «Калинка-малинка» халқ қўшиқларини ҳамда замонавий «Бизнинг қўшнимиз» номли эстрада қўшиғини зўр кўтаринкилик билан ижро этади.

Томошабинлар яна бир санъаткорни — қўшиқчи Терда Хельберни қарсаклар билан кутиб олишди. У француз тилида рус қизига бағишланган «Натали» номли қўшиқни завқ билан айтади.

Немис эстрада усталари Совет Иттифоқига келишдан аввал Африка ва Жазоир бўйлаб гастрол-сафарда бўлдилар. Германия Демократик Республикаси санъаткорларининг Ўзбекистон пойтахтида бераётган концертлари баланд руҳда ўтмоқда ва томошабинлар томонидан олқишлар ҳамда гуллар билан қарши олинмоқда.

Суратларда: (чапда) Моҳир қўшиқчи Марион Мара ўз ҳамроҳи билан қўшиқ ижро этмоқда. (Ўнгда) рақс устаси Эльке Вальтер саҳнада.

Л. Коган фотоси.

ДУНЁ ХАРИТАСИ ОЛДИДА

«АПОЛЛОН-10»НИНГ УЧИШИ

НЬЮ-ЙОРК, 23 май. (ТАСС). Космик кема «Аполлон-10» учишни муваффақиятли давом эттирмоқда. 22 майдан 23 майга ўтар кечаси программада кўзда тутилган асосий эксперимент амалга оширилди: Ой-кабина мустақил равишда учиб бориб, Ойга 15 километр яқинлашди, сўнгра кеманинг асосий блоки билан учрашиб, туташди.

22 майда Москва вақти билан тахминан соат 18 ларда космонавтлар Томас Стаффорд ва Южин Сернан «Аполлон-10» кемаси экипажининг хонасидан Ой кабинага ўтиб, бу кабинани асосий блокдан ажратиб олишга ва Ой атрофидаги мустақил орбитага ўтказишга тайёргарлик кўра бошладилар.

Учиш программасига мувофиқ соат 22.10 минутда Ой-кабина кеманинг асосий блокидан ажралиб чиқди, кемада космонавт Жон Янгнинг ўзи қолди. Ой-кабинага ўтиб олган космонавтлар Стаффорд ва Сернан соат 11.45 минутда кабина двигателини ишга туширдилар. Шу манёвр натижасида кабина эллипссимон орбитага ўтди, шу орбита бўйлаб ҳаракат қилиб, Ойга яқинлашиб борди, шу тариқа у Ой юзасидан 15 километр баландликда учишни давом эттирди.

Космонавтлар двигателларни ишга солиб, Ойга икки марта яқинлашганларидан кейин кеманинг экипаж хонаси билан учрашишни ва туташишини таъминлаш мақсадида орбитада манёврлар ўтказдилар. Бугун 23 май соат 2.37 минутда космонавтлар ўзлари тушган кабина жойлашган парвоз босқичини Ой-кабинанинг кўндирувчи босқичидан ажратдилар. Шу пайтда парвоз босқичи ўзининг кўндаланг ўқи атрофида тўсатдан катта тезлик билан айлана бошлади. Информация агентликларининг айтишларига қараганда, шу пайтда космонавт Сернанга, ҳатто парвоз босқичи Ойга «ағдарилиб тушаётгандек» бўлиб кўринган. Мана шу масъулиятли пайтда космонавт Стаффорд бошқаришни ўз зиммасига олиб, парвоз босқичининг чириллаб айланишини тўхтатди. Автоматик ориентация системасидаги тумблер нотўғри ҳолатда турганлиги парвоз босқичининг чириллаб айланиб кетишига сабаб бўлган экан.

Парвоз босқичини манёвр қилдириш натижасида Москва вақти билан соат 6.11 минутда Ой-кабина кемага муваффақиятли туташтирилди. Космонавтлар Стаффорд билан Сернан ички йўлак орқали экипаж хонасига қайтиб кирдилар, шундан сўнг энди кераги бўлмай қолган парвоз босқичи кемадан ажратиб юборилди.

Космонавтлар навигация ҳисобларини узил-кесил ишлаб чиқиш учун Ой атрофидаги орбитада яна бир кун қоладилар.

24 май куни эрталаб космонавтлар кеманинг ҳаракатлантирувчи двигателини ишга солиб, ерга қайтиб келинадиган трассага ўтадилар.

Наса (аэронавтика ва космик фазони тадқиқ қилиш миллий бошқармаси) вакилининг айтишига қараганда, космонавтлар шу учиш олдидан ўз зиммаларига юклатилган асосий вазифаларни муваффақиятли бажардилар.

НИКСОННИНГ БЎЛАЖАК САФАРИ

ВАШИНГТОН, 22 май. (ТАСС). АҚШ президенти Никсон Вьетнамдаги уруш масаласини муҳокама қилмоқ учун 8 июнь куни Тинч океандаги Мидуэй оролида Сайгон режимининг «президенти» Тхиеу билан учрашажаги Оқ уйда эълон қилинди.

Учрашув бир кун давом қилади. Ассошиэйтед Пресс агентлигининг маълум қилишича, АҚШ давлат секретари Рожерс Сайгонда Тхиеу билан кенг музокаралар ўтказган чоғида бу учрашув учун замин ҳозирланган.

Президент Никсон конгрессда республикачилар партиясининг раҳбарлиги билан учрашганидан сўнг республикачиларнинг вакиллар палатасидаги раҳбари Форд Мидуэй оролида ҳарбий масалалар, шунингдек сиёсий масалалар муҳокама қилинади, деди. Унинг сўзларига кўра, Никсон билан Тхиеу «бир бўлими ўзидан» бораётганликларига ишонч ҳосил қилмоқчилар.

Президент Никсонга давлат секретари Рожерс, мудофаа министри Лэйрд ва АҚШнинг Сайгондаги элчиси Банкер ҳамроҳ бўладилар.

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

◆ **ПАРИЖ.** Франция меҳнаткашлари кейинги бир неча кун ичида Коммунистик партия фондига 400.000 франк тўплаб бердилар. «Юманите» газетасининг хабар беришича, тўпланган маблағларнинг ҳаммаси бўлажак президент сайловида Франция Компартиясининг номзоди Жак Дюклони қўллаб-қувватлаш кампаниясига сарфланади.

◆ **ВАШИНГТОН.** Огайо штатидан сайланган демократ сенатор Стивен Янг АҚШ ҳукуматини Афинадаги «қора полковниклар» режимини тугатиш учун кескин чоралар кўришга даъват қилди Янг конгрессда сўзлаган нутқида Грециядаги демократлар таъқиб қилинаётганлигини Бухенвальд, Дахау ва Освенцимдаги нацист лагерларининг даҳшатлари билан тенглаштирди. У Грециянинг ҳозирги ҳукуматини «шафқатсиз фашистик истибдод» деб атади

◆ **КУАЛА-ЛУМПУР.** Малайзия Бош министри Абдул Раҳмон мамлакатнинг янги ҳукумати составини эълон қилди. Унга 17 министр ва министрларнинг олти ўринбосари киритилди. Абдул Раҳмон ташқи ишлар министри лавозимини ҳам ўзи ижро этади. Абдул Раззоқ аввалгидек Бош министр ўринбосари ва мудофаа министри бўлиб қолди. Малайзиядаги иркий ғалаёнлар муносабати билан янги ҳукумат «фавқулодда кабинет» деб аталди. (ТАСС).

ФИНЛЯНДИЯ. Хельсинкида янгидан-янги замонавий бинолар қад кўтармоқда. Суратда: пойтахт аэропортида қурилган янги бино.

Лехтинува — ТАСС фотоси.

АДАБИЁТИМИЗ ЖОНКУЯРИ

1935 йил кузида Ўзбекистон Фанлар Комитетининг Тил ва адабиёт институти аспирантурасига бир йигит қабул қилинди. Филология соҳасига мустақил ишлашга дастлабки дадил қадамлар қўйган бу камтар йигит ҳозирги мўътабар педагог, синчков олим, филология фанлари доктори, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган фан арбоби, В. И. Ленин номидаги Тошкент Давлат университети филология факультетининг профессори Ғулом Каримов эди

1909 йили Тошкентда ҳунарманд оиласида туғилиб, отадан ёш етим қолган, акаси қарамоғида ва интернатда тарбияланган, совет мактаби, ўрта ва олий ўқув юртларида таҳсил кўрган Ғулом Каримов роппа-роса 60 ёшга тўлди. Шундан қарийб қирқ йилини у меҳнаткаш халқ фарзандларини ўқитишга ва ўзбек адабиётшунослигини ривожлантиришга сарф этди. У 1929 йилда Наримонов номидаги Тошкент педагогика техникумини битириши биланоқ меҳнат фаолиятини бошлаб юборди.

Ғулом Каримов 1931 йили Ленинград тарих, фалсафа ва лингвистика институти (ҳозирги Ленинград Давлат университети филология факультети)га ўқишга юборилди. Ленинградда тўрт йил таҳсил кўриб, Тошкентга қайтган Ғулом Каримов ишга киришиб кетади: аспирантурада билимини оширади, илмий иш методикасини ўрганади, Тошкент театр техникумида аввал муаллимлик, кейин илмий мудирлик вазифасини бажаради, 1938 йилдан Тошкент педагогика институтида лекция ўқийди.

Узлуксиз изланиш, ижодий меҳнат натижасида ёш олим қаршисида илм уфқлари тобора кенгроқ очилди, унинг тафаккури фактик маълумотлар, назарий-методологик, тарихий-адабий билимлар билан бойиди. Бинобарин, Ғулом Каримовга 1945 йилда «Лайли ва Мажнун» достонининг танқидий текстини тиклаш бўйича қилинган тадқиқот» темасидаги диссертация иши учун филология фанлари кандидати деган илмий даража берилди.

Ғулом Каримов ўзбек адабиётшунослиги олдида турган бир қатор муаммоларга қўл уриб, уларни ҳал қилиб берди. Шуниси мароклики, адабиётшунос ўзбек классик адабиёти, унинг пешқадам вакиллари ҳақида пухта илмий-тадқиқот ишлари олиб бориш учун биринчи навбатда ўша шоирлар асарларининг илмий-танқидий текстларини тайёрлаш муҳим эканлигини англади. Шунинг учун аввало бу соҳада самарали ишлар қилди. У буюк Алишер Навоийнинг «Лайли ва Мажнун» достонини, бир томли ғазалларини, шунингдек демократ шоирлар Муқимий, Фурқатларнинг энг мукаммал танланган асарларини синчиклаб ўрганиб, маълум изоҳлар билан нашрга тайёрлади. Пухта илмий текстлар заминида Ғ. Каримов ўзбек адабиёти тарихининг қатор актуал масалалари бўйича қимматли илмий ишлар яратди. Айниқса унинг «Ўзбек демократ шоири Муқимий ва унинг даври адабиёти» деган темадаги докторлик диссертацияси (1962) мазкур давр адабиётининг кам ишланган соҳасини атрофлича ёритиб берди.

Ғулом Каримовнинг илмий-тадқиқот ишларини ташкилий раҳбарлик, педагогик ва методистлик билан қўшиб олиб бориши ҳам диққатга сазовордир. У 1948—1951 йиллар мобайнида Ўзбекистон Маориф министрлиги қошидаги Педагогика фанлари илмий-тадқиқот институтида директорлик вазифасида ишлади ва ўрта мактаблар учун адабиётдан қўлланмалар, дарсликлар ва хрестоматиялар тузди. У узоқ йиллик илмий ва педагогик тажрибаларининг самараси ўлароқ салмоқли «Ўзбек адабиёти тарихи» (III-қисм) дарслигини олий ўқув юртлари студентларига тақдим этди.

Партия ва ҳукуматимиз Ғулом Каримовнинг илмий-педагогик хизматларини муносиб тақдирлади. У бир неча марта Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиқлари, медаллар билан мукофотланди. Унинг кўкрагида «Халқ маорифи аълочиси» нишони ҳам ярқираб турибди. Яқиндагина «Ўзбекистонда хизмат кўрсатган фан арбоби» деган фахрий унвонга сазовор бўлди. «Арзийди, минг бор арзийди» деб муборакбод қилишаётир унинг мухлислари, дўстлари ва илм аҳиллари.

Ҳомил ЁҚУБОВ,
Ўзбекистонда хизмат кўрсатган фан арбоби, профессор.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

РАДИО БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

8.25—Концерт, 9.30 — Рақс куйлари, 10.10 — «Гулшан» радиожурнали, 11.15 — Рус халқ асбоблари оркестрининг концерти, 11.35 — Қўшиқлар, 12.15—Талабларга мувофиқ концерт, 13.30 — Концерт, 15.10 — «Правда» газетасининг обзори 15.20 — «Литература искусство Узбекистана» радиожурнали, 16.10 — Эстрада концерти, 17.20 — Уйғур куйлари, 17.50 — «Партия ходими минбари», 18.00 — Д. Зокиров ва М. Қориев. «Ленин даҳоси билан» кантатаси, 18.40 — Спорт, 19.20— Халқ талантлари концерти, 20.00 —«Ленинном» программаси, 20.30 Қўшиқлар, 21.00 — Африка озодлиги кунига бағишланган эшиттириш, 21.10 — Концерт (дала меҳнаткашлари учун), 22.20—Кечки концерт, 23.10 — Концерт.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

9.55 — Кўрсатишлар программаси.

Ўзбек тилида: 10.00 — Ўқувчилар учун эшиттириш, 10.50—Киноленинномa, 11.15 — Музикали календарь.

12.00 дан—Москва кўрсатади.

ТОШКЕНТ КУРСАТАДИ

16.55 — Кўрсатишлар программаси, 17.00 — Телеянгиликлар.

Ўзбек тилида: 17.10 — Бадиий ҳаваскорлар концерти, 17.40 — Телефильм, 18.10 — «Ёшлик» кўрсатади. 19.00 — Телеянгиликлар, 19.15 — Эстрада концерти, 19.55 — Кўрсатишлар программаси, 20.00 — Москвадан интервидение орқали ёшларнинг футбол бўйича Европа турнири олиб кўрсатилади.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

15.00 дан—Москва кўрсатади.

ТОШКЕНТ КУРСАТАДИ

20.00 — Ленин бўлган жойларда, 20.15—Қозоқ тилида эшиттириш, 21.15 — Телефильм, 21.25—Реклама, 21.40 — «Кўпорувчилар» (бадиий фильм,

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 дан—Душанба кўрсатади.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА—24/V да Этик кийган мушук (кундузи), Корсар (кечқурун). 25/V да Улик малика ва етти баҳодир ҳақида эртак (эрталаб), Трубадур (кечқурун).

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 24/V да Мария Стюарт, 25/V да Замон драмаси.

МУҚИМИЙ НОМЛИ РЕСПУБЛИКА ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 24/V да Гули сиёҳ, 25/V да Ёшликда берган кўнгил (кундузи), Фарғона тонг отгунча (кечқурун).

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

«24-25» қайтмаяпти—«ЧАЙКА», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Сўнгги воевода — «ЎЗБЕКИСТОН», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб 10, кундуз соат 12, 4 ва кеч 8 да), «МОСКВА» (эрталаб 10, кундуз соат 3 ва кеч 9 да).

Эрамиздан миллион йил илгари — НАВОИЙ номли, «ДРУЖБА» (кундуз ва кечқурун), «МОСКВА» (эрталаб 11.40, кундуз 1.20, 5 ва 7 да).

Бир юз биринчи сенатор — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Чапай шункорлари — «ЎЗБЕКИСТОН» (эрталаб 10 да).

Спартак — САНЪАТ САРОЙИ (кеч 8 яримда).

ЁЗГИ БИНОДА

(Кеч соат 9 ва 10.40 минутларда бошланади)

Эрамиздан миллион йил илгари — «ФЕСТИВАЛЬ».

Сўнгги воевода — «ХИВА».

Тошдаги достон — ТЕЛЬМАН номли.

ЎЗБЕКИСТОН ССР А. НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРДА
ТЕЗ КУНДА
ПРЕМЬЕРА

М. Ашрафий

«СЕВГИ ТУМОРИ»

3 кўринишли, 6 пардали балет.

М. Ашрафий ва Г. Миллер либреттоси.

(Б. Гаргининг «Сонни ва мативал» драмаси мотиви асосида).

Дирижёр — СССР халқ артисти, Давлат мукофотлари лауреати, профессор МУХТОР АШРАФИЙ.

Постановкачи — балетмейстер — СССР халқ артисткаси, СССР Давлат мукофоти лауреати ГАЛИЯ ИЗМАЙЛОВА.

Постановканинг бадиий раҳбари — БССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби, РСФСРда хизмат кўрсатган артист А. АНДРЕЕВ.

Рассом — ЎзССР халқ рассоми Қорақалпоғистон АССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби, СССР Давлат мукофоти лауреати Мели МУСАЕВ.

Костюмлар бўйича рассом— З. Куриш.

ЗАНГОРИ ЭКРАНДА

Тошкент телестудиясининг ҳафталик программаси

26 МАЙ, ДУШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.20 — Тошкент кўрсатишлари программаси.

Рус тилида: 18.25 — Телеянгиликлар, 18.40 — «Чегарачилар» (телефильм), 19.00 — Футбол: «Қайрат» — «Пахтакор» (Олмаотадан олиб кўрсатилади).

Ўзбек тилида: 20.45 — «Ўзбекистон чорвадори» программаси. 22.30 — Москвадан футбол бўйича ЦСКА—«Динамо» (Москва) учрашуви олиб кўрсатилади.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

13.00 дан Москва кўрсатади.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 — Душанба кўрсатишлари.

27 МАЙ, СЕШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

13.00 — Москва кўрсатишлари, 18.30 — Тошкент кўрсатишлари программаси. 18.35 —Болалар учун «Бойчечак», 19.05—Телеянгиликлар, 19.20— Ҳамид Ғулом 50 ёшда, 19.40 — Реклама.

Ўзбек тилида: 19.45—Ўн минут музика. 19.55—«Турмуш ва маданият» программаси. 20.35 — Телеянгиликлар. 20.50 —«Бурилиш» (бадиий фильм). 22.10—Нафосат даврасида.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

20.00 дан Москва кўрсатади.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

20.00—Тошкент кўрсатади: Афғон халқининг миллий байрамига бағишланган эшиттириш. 20.15 — Концерт. 20.55— Кинофильм. 21.05—Телефильм. 21.45 — Телеспектакль.

28 МАЙ, ЧОРШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.30—Тошкент кўрсатишлари программаси. 18.35 — Телеянгиликлар.

Ўзбек тилида: 18.45—Ленин кутубхонаси. 19.00 — Музика ҳақида эшиттириш. 19.40 — Телеянгиликлар. 19.55 — Москва кўрсатишлари.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

18.30—Тошкент кўрсатишлари программаси.

Рус тилида: 18.35 — Болалар учун телефильм. 18.50—«Биз чегарачилармиз» (ҳужжатли фильм). 19.00 — Инсон ва қонун. 19.30 — Музикали программа.

Ўзбек тилида: 20.00 — Тошкент шаҳар бадиий ҳаваскорлари кўригининг якунловчи концерти, 22.00 — «Ғалла — ризқ-рўзимиз». 22.20 — «Кобра операцияси» (бадиий фильм).

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

20.00 — Тошкент кўрсатишлари.

29 МАЙ, ПАЙШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.30—Тошкент кўрсатишлари программаси.

Рус тилида: 18.35 — Телеянгиликлар, 18.50 — Болалар учун телефильм. 19.15—Реклама, 19.25 — Фильм-концерт, 20.20 — Кўрсатишлар программаси.

Ўзбек тилида: 20.25—Ўн минут музика, 20.35 — Телеянгиликлар, 20.50 — Созанда — мураббий: С. Тахалов, 21.30 — «Ишчи номи мағрур янграйди» телепрограмма. 22.05 — Бадиий фильм.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

18.00—Тошкент ва Москва кўрсатишлари.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

20.00 дан Тошкент кўрсатади.

30 МАЙ, ЖУМА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.30—Тошкент кўрсатишлари программаси.

Рус тилида: 18.35—Телеянгиликлар, 18.50 — Тележурнал, 19.20—Реклама, 19.25—Фильм-концерт, 20.05 — Кўрсатишлар программаси.

Ўзбек тилида: 20.10 — Телеянгиликлар, 20.25—Араб мамлакатлари билан бирдамлик ҳафтасига бағишланган эшиттириш, 20.40—Ғўза парваришини кучайтирайлик, 21.00 — Н. Островский, «Пўлат қандай тобланди» (Спектакль).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

19.55—Москва кўрсатишлари.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 дан Олмаота кўрсатади.

31 МАЙ, ШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

9.55—Тошкент кўрсатишлари программаси.

Ўзбек тилида: 10.00 — Цирк томошалари, 10.30 — Янгийўл халқ театрининг «Нурхон» спектакли. 13.00—Москва кўрсатишлари. 16.55 — Тошкент кўрсатишлари программаси.

Ўзбек тилида: 17.00 — «Қизил галстук» тележурнал. 17.40 —Телеянгиликлар, 17.50—Ҳужжатли фильм. 18.05—«Ёшлик» кўрсатади. 19.00—Телеянгиликлар, 19.15—Бадиий ҳаваскорлар концерти, 20.00 дан Москва кўрсатади.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

20.00—Тошкент кўрсатишлари.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

19.00—Душанба кўрсатишлари.

1 ИЮНЬ, ЯКШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

9.55 — Тошкент кўрсатишлари программаси.

Рус тилида: 10.00 — «Юлдузча» тележурнали, 10.45— СОВЕТ—МОНГОЛ ЁШЛАРИ КЛУБИНИНГ ОЧИЛИШИ. «Билим» уйидан олиб кўрсатилади.

Ўзбек тилида: 12.00 — «Бизнинг бахтли болалигимиз» деган эшиттириш. 12.40 — «Ун минг ўғил бола» (бадиий фильм). 17.55 — Кўрсатишлар программаси.

Рус тилида: 18.00 — Мультфильм, 18.20—«Ахборот» программаси, 18.50 —Ўн минут музика, 19.00 — Совет ва монгол ёшларининг В. И. Ленин туғилган кунининг 100 йиллигига бағишланган III дўстлик фестивалининг тантанали очилиши. «Пахтакор» стадионидан олиб кўрсатилади.

Ўзбек тилида: 21.30 — «Ахборот» программаси 22.00 — Концерт.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

12.00 дан Москва кўрсатади.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

17.00—Фрунзе кўрсатишлари.

ИЗОҲ: Ўқув кўрсатишларини иккинчи программа орқали 26, 27, 30 май кунлари соат 18.00, 1 июнда эса соат 10.00 дан бошлаб кўришингиз мумкин.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

Бизнинг адрес ва телефонлар: ТОШКЕНТ «ПРАВДА ВОСТОКА» кўчаси № 26. Редактор — 336545, Редактор ўринбосарлари — 337914, 339323. Масъул секретарь — 334435. Масъул секретарь ўринбосарлари — 337263, Партия турмуши — 333469, Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш — 331216. Халқаро ҳаёт — 337804. Коммунистик тарбия — 331455. Саноат капитал қурилиш ва транспорт — 334780. Совет қурилиши — 333238. Қишлоқ хўжалиги — 337604. Адабиёт ва санъат — 332036, 337221. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 334451. Маҳаллий ахборот ва спорт — 332347 Оммавий ишлар ва хатлар — 338679, 333553. Иллюстрация — 334524. Стенографистка — 337343. Корректура — 337162. Эълонлар — 338142. Коммутатор — 330249, 330250, 330251, 330252, 330253, 330254, 330255, 330256, 330257, 330258. ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ. Андижон — 48—85, Бухоро 43—141. Қарши 22—82, Наманган 21—88, Нукус 42—62, Самарқанд 31—972, Термиз 23—27, Фарғона 41—88, Урганч 34—55.

№ Б. — 120. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64633. Р. 01399.